

De Wervelwind

Jaargang 2 No 12

2008.05.12.012

Van Gybland Oosterhoff

British propaganda
Newspaper dropped
over the Netherlands by
the RAF. Year 2 number
12.

Letter to Beelaerts from
Bokhorst.

DE Wervelwind

MAANDBLAD VOOR VRIJHEID, WAARHEID EN RECHT
No. 12 Juni-Juli 1943

H.15

VERSPREID DOOR DE R.A.F.

Deze foto werd genomen tijdens het laatste bezoek van H.M. de Koningin aan Ottawa. In het midden ziet men Mevrouw Chang-Kai-Shek, die een dag ten huize van H.K.H. Prinses Juliana doorbracht als gast van H.M. de Koningin.

Nederland's onsterfelijkheid bevestigd!

HET is in deze bladzijden al meer gezegd: wij moeten trachten om alles, wat de vijand in Nederland doet, te zien in internationaal verband en tegen den achtergrond der oorlogsontwikkeling; alleen zoodoende kunnen wij des vijands onmiddellijke bedoelingen op het spoor komen. Daarnaast moet elke vijandelijke maatregel getoetst worden aan des vijands levensleer; de vijand heeft namelijk met bijna elke verordening (d.w.z. rechtsverkrachting) zoowel onmiddellijke als verderstrekkende bedoelingen. In het algemeen kunnen wij daarnaast van den grondslag uitgaan, dat elk van 's vijands maatregelen genomen wordt in zijn eigen belang, en nimmer in het belang der Nederlandsche bevolking, hoe de schijn ook zijn moge. Dit laatste noopt tot uiterste voorzichtigheid bij het beschouwen van vijandelijke maatregelen, die den uiterlijken schijn van concessies dragen.

Wij moeten nu trachten aan de hand van het bovenstaande de aanleiding, de oorzaak, het verloop en de gevolgen van de bloedige gebeurtenissen te doorgronden, die eind April en begin Mei in Nederland hebben plaatsgegrepen. Deze woorden mogen sommigen koel in de ooren klinken; de conclusie van dit artikel zal ons echter gelegenheid genoeg geven, om de hartgrondige waardeering der vrije wereld uit te spreken voor Nederland's spontaan verzet.

Ter zake dus. De aanleiding tot den opstand in de Meidagen was Christiansen's verbaningsdecreet, gericht tegen de gedemobiliseerden. Wij moeten ons nu onmiddellijk afvragen: waarom dit decreet op dat ogenblik? Seys Inquart heeft het in zijn jongste rede ongeveer aangeduid. De vijand weet, dat hij

de lange kustlijn der zoogenaamde vesting Europa niet voldoende bezet kan houden, omdat zijn legers door de reeds geleden verliezen daarvoor te klein zijn. De vijand vreesst een Geallieerde invasie en weet niet, waar en wanneer die plaats zal grijpen. De vijand vreesst een algemeen opstand der onderdrukten in geval van een invasie. Vandaar, dat de vijand de mannelijke weerbare bevolking der bezette landen zoo veel mogelijk te voren naar Duitschland wil wegvoeren.

Het nevedoel kan daarbij zeer goed zijn, honderdduizenden gijzelaars in handen te krijgen, die Duitschland in het komende uur zijner uiterste benardheid wellicht als troefkaart zal willen uitspelen. Duitschland's uiteindelijke doel is echter nog veel perfider. Slechts langzamerhand is het besef doorgedrongen, dat de Duitschers, behalve hun "gewonnen" oorlog, daarnaast een tweeden oorlog voeren, den biologischen oorlog tegen de ontpappende bevolking der bezette landen. Ook in dezen oorlog werpt Duitschland elk geschreven en ongeschreven recht overboord. Het doel van dezen biologischen oorlog is tweeledig. Door Babylonische verbaning moet het geboortecijfer der bezette landen zooveel mogelijk omlaag worden gedrukt. Dit heeft een langdurige verzwakking van volkskracht ten gevolge: over tientallen jaren kan een ander Duitschland daar dan profijt van trekken. Hier spreekt tevens de duivelse lust van het zwaargeschonden Duitschland mee om de tijdelijk overwonnen even zwaar te schenden. Het tweede doel van den biologischen oorlog is de verzwakking der achterblijvenden door systematische uithongering. De beruchte Duitse professor Banse

schreef reeds tientallen jaren geleden: "De biologie zal aan toekomstige oorlogen het karakter verleen van uitroeiingsoorlogen."

Ziedaar de wetenschappelijke achtergrond van het huidige Duitsch geweld. Het gaat dus heden om leven en dood, ook voor het Nederlandsche volk. Elke Duitse maatregel moet ook getoetst worden op zijn toekomstwaarde in het geheele kader der verstrekkende Duitse bedoelingen. Zoo gezien, verdient niet alleen de beraamde wegvoering van gedemobiliseerden een even fel als voortdurend verzet. De geleidelijke wegvoering van mannelijke werkkrachten is even funest voor de volkskracht; voor elke deelneming aan den arbeidsdienst geldt hetzelfde, daar het verholten doel wegvoering is voor Duitse gebruik achter of aan de fronten, terwijl ook de onvermijdelijke indrupping met nazigif niet vergeten mag worden. Voor verlokkelijk aangeنديende opleiding van jeugdigen in Duitschland geldt hetzelfde. Het uiteindelijke Duitse doel is onveranderlijk: moord aan de volkskracht en aan de volksziel, moord met voorbedachten rade. Dit moeten wij steeds in het oog houden, ook wanneer wij het voor de hand liggende Duitse doel beschouwen: ten eerste, vrijwaring der kuststreken voor een opstand, die de Duitse nederlaag zou kunnen versnellen, en daarnaast misbruik van arbeidskracht voor de Duitse oorlogsindustrie. De gedragslijn van de bevolking van alle bezette gebieden zou bepaald moeten worden door het volkskracht en de volksziel, welke wij hier uit de doeken hebben willen doen.

Neerland's mannenkracht moet zoolang mogelijk aan den Duitschen moordgreep worden onttrokken,

(3)

hetzij, dat deze greep plotseling komt dan wel geleidelijk te werk gaat. Het groote gevaar schuilt juist daarin, dat de massa des volks het gevaar van geleidelijke maatregelen niet zou doorzien. De vijand weet dit en maakt daarvan handig gebruik, om het front van vereenigd verzet te doorbreken: want hij weet, dat hij tegenover volkomen solidariteit op den duur machteloos staat. Men zij er daarom diep van doordrongen, dat het aanleggen van lijsten, van welken aard dan ook, betreffend welke groep dan ook, vanuit verzetstandpunt gezien, de allerergste misgreep is, die begaan kan worden. En hetzelfde geldt, hoe vreemd het ook klinken moge, voor uitzonderingen op die lijsten. Slechts een historicus, die over alle gegevens beschikt, zal kunnen beoordeelen in hoeverre de vijand, behalve door zijn terreur, er in geslaagd is, het verzet in de Meidagen te bekorten, door te laten verluiden, dat alle gedemobiliseerden in het bezit van kort te voren uitgegeven vrijstellingen zich niet behoeften te melden. De vijand heeft hiermee wellicht bereikt, dat de groote meerderheid der tot verzet geneigden zich tijdelijk gerust gesteld voelden. Het was maar al te menschenlijk dat hun neiging afnam, voor de anderen, niet-uitgezonderden, in de bres te blijven springen. Doch het betreft hier een bedriegelijke concessie: er bestaat niet de minste zekerheid, dat de vijand van zins is, welke toegeeflijkheid dan ook te handhaven. Wanneer een massale maatregel opellen weerstand stuit, dan krabbelt de vijand tijdelijk terug met de bedoeling, zijn oogmerk later bij stukje en beetje te bereiken. Uitgaande van deze ervaring, zeide "Radio-Oranje" daarom op 4 Mei jongstleden, dat alle middelen van verweer zoodanig gekozen moesten worden, dat zij aangepast zijn aan den waarschijnlijk duur van den strijd. In overeenstemming hiermee moesten de Nederlandsche Regeering en het Geallieerde Opperbevel dan ook ter kennis van het Nederlandsche volk brengen, dat het voor algemeen gewapend verzet nog niet gekomen was.

Nu blijven wij ons er terdege van bewust, dat een spontane volksopstand nimmer plaats kan hebben volgens een van te voren zorgvuldig uitgedacht recept van weerstand. De maat was vol: breede lagen in het lang genoeg getrapte en getreiterde Nederlandsche volk lieten het den Mof in toorn en gramschap voelen, dat zij geen slaven waren en het nimmer zouden zijn. Eerbieid voor de dooden verbiedt ons in de overweging te treden, of de gevolgde tactiek der verzetsgroepen overal de juiste is geweest. Maar eerbieid voor de dooden, eerbieid voor hen, die streden en stierven, zooals hun geweten en hun aangeboren rechtsbewustzijn hen dwongen te doen — deze eerbieid verplichtte ons tot het schrijven van het bovenstaande, niet in de laatste plaats bestemd voor hen die wikten en wogen, tot het te laat was: te laat tenminste, om in de Meidagen in het front van het vereenigd verzet te kunnen treden. Doch de strijd duurt voort: en daarom hebben wij er waarde aangehecht 's vijands bedoelingen uitvoerig uiteen te zetten, voorzover deze van hieruit te overzien zijn, na vergelijking met 's vijands tactiek, die ons hier vanuit andere landen ter kennis komt.

Doch afgezien van dit alles moet het ronduit en ferm gezegd worden: er is in de vroege Meidagen in Nederland iets grootsch geschied, waaraan andere volkeren in eerbieid optien. Het moge den treurende tot troost strekken, voorzover aardsche troost mogelijk is: het moge hen sterken, die verder strijden, voorzover zij, die reeds sterk zijn, nog kracht behoeven. Het moge voor hen, die toen nog aarzelden, een aansporing zijn tot solidariteit, tot het grijpen van een mannelijken moed tezamen met de strijders, die vleesch tezamen van hun vleesch en bloed van hun bloed. Wat er dank zij deze strijders nu in Nederland, niet geboren, maar duidelijk aan den dag getreden is, is het "revolutionair klimaat," de algemeene bereidheid tot opstand onder daarvoor geschikte omstandigheden. Niet alleen de verbittering is ge-

groeid door de vonnissen en de moordpartijen; doch ook het krachtsbewustzijn is gegroeid, door de onontwettelijk gebleken wil van breede volkslagen, zich te verzetten tegen de tyrannie tot den dood toe. Het bewustzijn is gegroeid dat vele Duitse dreigementen ijdel blijken, zoo men zich slechts niet laat overbluffen. Nooit is de gehechtheid van den Nederlander aan zijn recht zoo fel gebleken in den oorlog als in de Meidagen: nog nooit is de geheele solidariteit zoo dicht benaderd. In enkele steden, in vele bedrijven, in talloze boerenhoeven van Nederland stond men op onder de kreet: "van onze jongens blijven jullie af!" en het was zooals een ooggetuige het omschreef: "Je greep als het ware de revolutie uit de lucht."

De Prins van Oranje, Willem de Zwijger, schreef in 1573 in zijn smeekbrief aan Philips van Spanje: "Wij willen voor de wereld gaarne bekennen, dat wij uit noodweer de wapenen hebben aangegord tegen de tyrannie en misbruiken van den Hertog van Alva, om ons, onze vrouwen en onze kinderen, uit zijn en zijner dienaren bloeddoorstige handen te verlossen. En, zoo hij ons te machtig is, willen wij liever een eerlijken dood sterven, en onze navolgers een loflijken roem nalaten, dan dat wij onze hals onder zoo'n tyran willen buigen. Want, deden wij dit niet, dan zouden wij van nu af aan in geen land het aangezicht met eere durven toonen."

En nieuwe tyran heeft 370 jaar later ondervonden, dat Nederland de hals niet buigt. Opnieuw zijn Nederlanders een eerlijken dood gestorven; opnieuw hebben zij zich bedekt met een loflijken roem, ter aansporing hunner navolgers. In alle landen kunnen Nederlanders het aangezicht met eere toonen. Alleen een volk, dat bereid is voor de vrijheid te sterven, leeft voort. En, ondanks alle droefenis, welt uit de zwaarte der harten toch de trousche kreet omhoog: "Opnieuw heft Nederland zijn onsterfelijkheid bevestigd!"

DE REDACTIE.

WEER EEN STAP DICHTER BIJ DE BEVRIJDING VAN EUROPA

Pantellaria, Lampedusa en Linosa hebben zich onvoorwaardelijk overgegeven en thans zijn de Geallieerden Sicilië binnengevallen. (zie de kaart en de foto's in ons foto-bijvoegsel). Hierboven ziet U Britsche bommenwerpers boven het eiland Lampedusa.

BIJ DE Nederlandsche Commando's

DOOR EEN LID VAN DE BRIGADE „PRINSES IRENE”

Wanneer de oorlog voorbij is, zal veel bekend gemaakt kunnen worden van wat idealisme tot uiting wist te brengen aan daadkracht, offervaardigheid, kameraadschap, dapperheid en doodsverachting.

Wij, Nederlanders, haten alles wat naar propaganda zweemt. Toen ik dan ook het voorrecht kreeg om eenige dagen door te brengen bij de Commando's van ons Nederlandsche leger, en toen het bekend werd, waarom ik daar gekomen was, werd mij al heel gauw duidelijk gemaakt, dat de jongens daar helemaal niet van gediend waren. Een van hen drukte het wel zeer duidelijk uit: "Wij hebben nog niets gedaan, dat de moeite waard is om vermeld te worden. Wacht eerst maar eens af tot wij wat meer in actie zijn geweest. Dan is het nog tijd genoeg om over ons te schrijven."

Doch langzamerhand werd het ijs van gereserveerdheid gebroken.

Wanneer ik hier mijn indrukken moet weergeven van wat ik in die dagen gezien en beleefd heb, dan springt er één feit naar voren. Dat is het groote idealisme, dat onder deze jongens leeft. Daardoor wordt alles eenvoudig, natuurlijk. Je moet een bepaalden afstand in record-tijd loopen en je doet het, omdat je ideaal daardoor weer een stap dichterbij zijn verwezenlijking komt. Er is een steile rotswand; je wordt we als je naar beneden kijkt, en toch laat je langs het slingerende touw zakken; je handen slaan en schuren tegen de meedoogenloos harde rotsen, en je houdt vol omdat je moet, omdat je wil, omdat eenmaal de dag komt dat je dit alles zult noodig hebben. Dan hangt de vrijheid van je land, je geluk, de bestanszekerheid van je landgenooten af van diezelfde handen, die nu schrijven, van diezelfde

de voeten, die longen, die verantwoordelijk zijn voor het behoud, niet alleen van jezelf, doch ook van je makkers en van het geheele bevrijdingsleger. Die wetenschap draagt ieder van deze jongens sterk en bewust bij zich. Daardoor kan hij veel, ja alles verdragen.

"Ergens in Engeland" ligt tusschen rotsen en zee een stadje met grijs-grauwe huizen, nette geveltjes en nog nettere bevolking. Maar opeens komt er leven op de lege straten. Soldaten rennen heen en weer, klimmen tegen de regenpijpen op het dak, zoeken dekking achter alle mogelijke straathoekjes en portieken. Verderop is een brede brug, waaronder het water diep, snel en koud stroomt. Maar de jongens springen met volledige uitrusting, zonder aarzelen in het water.

De rotsen zijn reusachtige tegenstanders, waar zij tegenop klauteren. Er moet zoo en zoo hoog geklommen worden en er is maar zoo weinig tijd. De steenen schuiven weg onder de naar steun zoekende voeten. De hartslag beukt hamerend in de higgende borst. Vooruit, het moet... En ergens halen zij weer nieuwe kracht vandaan, klimmen verder, hooger. De ijskoude regen slaat striemend in hun gezicht. Vooruit.... De tijd snelt en zij rennen mee, over scherpe rotspieken, langs diepe afgronden, over doordrenkte weiden. Een kan bijna niet meer, wil opgeven. Zijn makkers monteren hem op.

"Vooruit joh, je kunt het wel. Kijk eens naar dien daar. Die vent is al veertig en hij houdt ook vol." Je weet waarvoor ze hier zijn... En de lippen samen in koppigheid en hij gaat verder... Klimpartijen, gforceerde marschen, modder, water, soms tot aan je borst erin, zoodat de kou diep in je lichaam kruip. Verder... Volhouden... De moffen... Holland...

Zoo gaat het dag in, dag uit. Weken worden maanden, hun lichamen worden gehard, hun spieren soepel en sterk. De zware gymnastiek leert hun de beginselen van zelfverdediging, boksen en worstelen. Het zijn prachtige kerels, die den naam der Nederlandsche strijdkrachten hooghouden. Mannen, waar wij trots op zijn.

Neem den Canadees b.v.; hij ziet er helemaal niet zoo geweldig uit, hij is ook zoo jong niet meer, bijna 40... Maar je moet hem bezig zien! Hij doet voor niemand onder, loopt jonge kerels van even in de 20 van de sokken. Achtien kilometer met volle bepakkings in minder dan 2 uur tijd. De prestatie-marsch tegen andere eenheden, klimpartijen.

"Op een gegeven oogenblik," zoo vertelt hij, "dacht ik dat ik het op moest geven. Maar toen zag ik anderen, die het ook volhielden, heb mijn kiezen op elkaar gezet en ben er gekomen. Maar ik was 's avonds wel zoo moe, dat ik er niet van slapen kon." En als ik hem dan vraag, waarom hij bij de Commando's is gegaan, dan antwoordt hij mij: "Ik heb vrouw en kinderen in Canada en als ik terugkom en de kinders vragen mij: "Pappie, wat heb je zoal gedaan," dan moet ik heel wat te vertellen hebben. Ik ben al jaren uit Holland weg, maar toen de moffen er binnen vielen, heb ik mij direct als vrijwilliger opgegeven. Er moest wat gedaan worden en daar wilde ik bij zijn."

Neem dien ander eens. Zijn vrouw maakte de verschrikking van Rotterdam door, zijn vrouw, waar hij nooit meer iets van gehoord heeft, was op de "De Ruyter" gedurende den slag in de Java Zee... Zoo zou ik door kunnen gaan, want ze zijn één door dezelfde dachten, hetzelfde ideaal, en daar-

Vier foto's van de Nederlandsche commando-troepen, die in Engeland worden opgeleid.

NEDERLAND'S Duikbooten NEMEN WRAAK

door H. George Franks

De Engelsman H. George Franks publiceerde in het afgelopen jaar een boek „Holland Afloat," waarin hij op treffende wijze de daaden der Nederlandsche zeehelden in vroeger tijden en in den tegenwoordigen oorlog beschreef. Dit boek is in Engeland een „best seller" gebleken.

ER is geen onderdeel van de Koninklijke Nederlandsche Marine dat zulk een indrukwekkenden staat van dienst bezit wat slagvaardigheid, volharding en doodsverachting betreft, als de Onderzeebootdienst. Zoo hoort het eigenlijk ook, want de onderzeeboot is oorspronkelijk een Nederlandsche uitvinding, al zou de goede Cornelis Drebbel zijn oogen uitkijken op een tocht met dien grooten duikboot-commandant Van Dulm, die met de regelmaat van een kalender vijandelijke schepen tot zinken brengt.

Sinds Nederland in den oorlog betrokken werd hebben Nederlandsche onderzeeërs op zijn minst 220.000 ton vijandelijke scheepsruimte tot zinken gebracht. Mussolini deed beter niet te spreken van Mare Nostrum zoolang de Koninklijke Marine daarin huis houdt. De moffen leerden dat de Noordzee en de Atlantische Oceaan bevaaren werden door wrekende Hollanders.

En de Japen... zij hadden zich nauwelijks in den oorlog gewaagd of een Nederlandsche onderzeeër blees vier volgeladen troepen-transportschepen op, slechts een paar uren na Pearl Harbor.

Wanneer Nederland bevrijd zal zijn dan zullen de school-kinderen

met gloriende wangen luisteren naar de geschiedenis, welke de Nederlandsche onderzeebootdienst in dezen oorlog heeft geschreven. Zij zullen hooren van dien fantastischen strijd, welke zich op een helderen nacht in de Middellandsche Zee afspeelde. Daar kruisste de luitenant ter zee Ie, klasse F. J. van Dulm met zijn duikboot op zoe knaar prooi. Hij vond... de U-95, eveneens speurend naar slachtoffers. Nederlandsche slagvaardigheid won. Binnen zeven seconden stormden twee torpedos op het vijandelijk vaartuig af. De eerste schampte af maar de tweede trof midscheeps. Dat was het einde der U-95. En toen H.M. Dolfijn voor de eerste maal uitvoer deed zij precies hetzelfde, alleen was dit keer een Italiaansche duikboot het slachtoffer. In beide gevallen werden de overlevenden oedelmoedig aan boord genomen.

Neem welk deel der wereld ge maar wilt — ge kunt er van op aan dat Nederlandsche duikbooten er succesvolle acties hebben gevoerd. Toen de Koninklijke Marine in Mei 1940 de Nederlandsche wateren moest verlaten zijn verscheidene duikbooten naar Engeland ontsnapt onder vaak behelike omstandigheden. Denk aan den duikboot, welke nauwelijks afgebouwd, zee trachtte te bereiken. Uren lang werd het vaartuig gebombardeerd. Toen besloot de commandant in een laatste wanhopige poging te duiken, ofschoon de onderzeeboot dit nog nimmer had gedaan. Het water stroomde naar binnen, zoodat leden der bemanning hun kooien droog hielden met een paar paraplu's.

HET „DOENITZ-OFFENSIEF" IS MISLUKT

Een van H.M.'s onderzeebooten, die medehielp het Doenitz-offensief te verslaan. De laatste voorbereidselen worden getroffen om uit te varen.

door wordt ook hun kameraadschap zoo treffend sterk. Een groote familie is het, saarover de officieren vaders. De commandant, een kerel als een boom, doet het eerst voor, wanneer er een of andere moeilijke en gevaarlijke oefening is. Wat zijn jongens doen, is voor hem persoonlijke ervaring. Je moet zien hoe ze naar hem opkijken, naar hun commandant. En de geheele hiërarchie ladder door is het zoo.

Maar ga eens mee naar hun clubgebouw. Op de gevel prijken de fiere woorden: "Prins Willem," prototype van alle Vaderlandsliefde, de man die het hoogste, het kostbaarste offer bracht, dat van zijn leven. In het clubgebouw heerscht een vroolijke, ongedwongen stemming. Officiëren, onder-officiëren en manschappen zijn vereenigd in gezellige samenzijn. Vóór alles heeft de dienst hun interesse. Dat maakt het hoofdbestanddeel uit van hun gesprekken.

Hun parade doet in stramheid en precisie niets onder voor die van de beroemde Guards. De "sergeant-major" knalt de bevelen over het paradeveld.

En ik zie hen weer voor me, zoodat ze daar landingsoefeningen uitvoeren. De machinegeweren knetteren van dood en vernietiging; de granaten jagen het zee water zuilen hoog de lucht in. Zij roeien verder, springen haastig aan land, rennen voort, vallen dan plotseling neer om dekking te zoeken. Weer verder, rookgordijn, demolitie... De geweren zenden kogels uit, de bajonetten schitteren in het zonlicht, De granaten ontploffen, smijten stukken ijzer, grond en steenen de lucht in. De Commando's doen hun werk...

Woorden zijn gemakkelijk, goedkoop. Het zijn de daaden, die tellen. Hoe zal ik jullie lof bezingen, en uiting geven aan mijn eerlijke, oprechte bewondering. Wij bewaren de gedachte aan wat jullie doen voor de oogenblikken dat wij denken het moeilijk te hebben. Jullie geven met de daad inhoud aan de schoone woorden van ons Wilhelmus: "Den Vaderland getrouwe blijf ik tot in den dood."

DE SPRINGPLANK SIGILIË

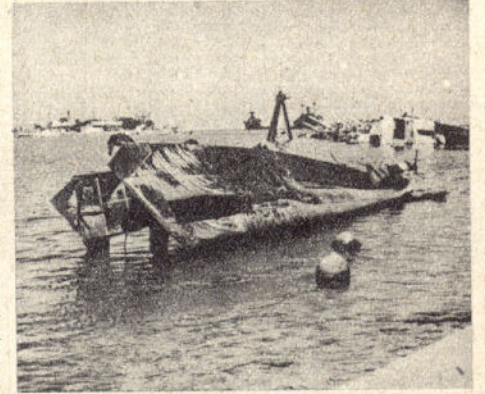
Door een Engelschen militairen medewerker

HOEVEL wij, als volk, getoond hebben goed tegen slecht nieuws te kunnen, is dit geen reden om onze oogen te sluiten voor het goede. En het nieuws van Sicilië is goed, beter zelfs, dan we hadden mogen verwachten. Wij willen ons hier bepalen tot de operatie in haar geheel, met al de daaraan verbonden mogelijkheden.

Een tegen-aanval door de As is onvermijdelijk. Indien de As in dit opzicht in gebreke zou blijven, zou dit z'n onaangename verbazing verwekken in Duitsland en Italië, dat het moreel daartoe de ernstigste gevolgen zou ondervinden. Op het eerste gezicht schijnen de troepen van de As het voordeel te hebben een centrale positie in te nemen, van waaruit zij de geallieerde troepen, die over honderden mijlen kust zijn uitgespreid, op elk willekeurig punt kunnen aanvallen. Maar dit voordeel is toch niet zoo groot als het lijkt. De verbindingslijnen van dit centrum naar de omtrek van de halve cirkel, die de Geallieerden in de Oostelijke en Zuidelijke kuststreek bezet, zijn slecht en worden bovendien voortdurend verknard door de Geallieerde vliegers, die volkomen heer en meester zijn in de lucht. En hij verkenning blijft het niet. Alle vijandelijke troepenconcentraties staan bloot aan meedoogenloze bombardementen. Nooit te voren heeft de arbeid van de miljoenen werklieden in Britsch-Canadese vliegtuigfabrieken zulke enorme resultaten opgeleverd. Vanzelfsprekend is de omvang van de luchtmacht, die nu onder het opperbevel van Luchtmaarschalk Tedder staat, niet bekend gemaakt, maar het is hoogstwaarschijnlijk de grootste eenheid, die ooit ergens geopered heeft. En de Geallieerde reserves zijn thans zoo groot, dat een dergelijke luchtvaart kon worden opgebouwd, zonder noemenswaardige verwaar-

lozing van andere fronten. Van deze lucht-armada wordt ongetwijfeld op het oogenblik in Sicilië goed gebruik gemaakt. Heden opereert zij nog van betrekkelijk verafgelegen bases, maar, wanneer de verwoeste vliegvelden eenmaal door onze infanterie, die zij zoo uitstekend beschermd, zijn bezet, en, wanneer genoeg terrein rondom is vrijgemaakt om deze vliegvelden voor artillerievuur te vrijwaren, zal een belangrijke besparing in machines en manschappen mogelijk worden en dan zal er zelfs nog wel wat overblijven voor mogelijke nieuwe activiteiten elders.

Welke beteekenis moeten wij nu aan dit alles hechten, in verband met

Het wrak van een Italiaanschen duikboot in de haven van Bizerte. De haven, die voor de Duitsche overgave door Geallieerde bombardementen was verwoest, is na het zware bagger- en opruimingswerk door de Geallieerden reeds opnieuw in gebruik genomen

Slechts voortreffelijk zeemanschap en een grimmige wil brachten dat schip naar Engeland. En sindsdien heeft het in de Middellandsche Zee vele schepen vernietigd, waaronder drie transportschepen van 8000 ton.

Doch ook aan de andere zijde van den aardbol behielden we onderzeebootten overwinningen. De roem van den luit. ter zee Ie. klasse A. J. Bussemaker, die man die zijn leven gaf bij de verdediging van Indië zal nooit ondergaan. Hij was de man, die Japan de eerste slagen toebrengt — zoo ondiep dat hij niet durfde duiken. Dit waagstuk kostte den Japanners vijf enorme volgeladen troepschepen in een kwartier tijds. En andere duikboot, op patrouille in de Java Zee, overleefde 67 dieptebommen dank zij het zeemanschap, den moed en de koelbloedigheid van de opvarenden. Initiatief en durf kenmerken de acties van de onderzeebootten. Een Nederlandse commandant vond zich omringd door duikbootjagers. Besefvend dat ze elk oogenblik een tornado van dieptebommen op hun prooi zouden doen los breken, besloot de commandant tot een verrassenden aanval. Hij kwam boven water, midden tusschen zijn

Hoe een Japanees duikboot bij Guadalcanal onderging

belagers en opende het vuur. De duikboot stelde diverse vijandelijke schepen buiten gevecht, dook en was in veiligheid nog voor haar vijanden van de verrassing bekomen waren.

Dergelijke acties — wat zijn woorden toch stroef en tam als men ze beschrijven wil — hebben de Nederlandse onderzeebootten beroemd gemaakt op alle geallieerde vloten. Engelsche en Amerikaanse experts hebben keer op keer hun bewondering geuit. Ofschoon de duikbootten slechts een beperkte macht vormen hebben zij wonderen verricht, zoowel in de Noorsche wateren als in de lagunes van de Stille Zuidzee.

Hier volgt een, noodzakelijkerwijs onvolledig, lijstje van de successen der Nederlandse onderzeebootten.

- 5. 7.41 Tanker van 7000 ton toevoerschip van 900 ton in de Middellandsche Zee.
- 20. 7.41 Zwaar geladen tanker van 8000 ton in Midd. Zee.
- 8. 8.41 Toevoerschip van 4000 ton tot zinken gebracht en het escorterende oorlogsschip ernstig beschadigd in Midd. Zee.
- 16. 8.41 Toevoerschip van 5000 ton en een 1000-tonns zeilschip in de Midd. Zee.
- 19. 9.41 Italiaansch toevoerschip van 6.100 ton benevens 1200 tons zeilschip (door kanovoor) in Midd. Zee.
- 14.10.41 Toevoerschip van 3500 ton in Midd. Zee.
- 13.12.41 Vier Japaneesch troepschepen van 1000 tot 2000 ton van Siam. Dit kostte duizenden Japaneesch soldaten het leven.
- 14.12.41 Japaneesch troepschip en een tanker voor de kust van Malakka.
- 14.12.41 Japaneesch transportschip en een tanker bij Koehing (N. Borneo).
- 24.12.41 Japaneesch torpedo-bootjager der Anagriklassse.
- 10. 1.41 Deutsche onderzeeboot in Midd. Zee getorpedeerd.
- 24. 1.42 Japaneesch torpedo-bootjager en torpedoer Jap. kruiser. Niet bekend of kruiser zom.
- 3. 3.42 Japaneesch tanker bij kust van Java.
- 26. 3.42 Japaneesch tanker van 14.000 ton ten N. van Java.
- 13. 8.42 Twee Japaneesch toevoerschepen in de Straat van Malakka.
- 16.11.42 Japaneesch 5000 tons toevoerschip in het Oosten.
- 18. 2.43 H.M. Dolfijn torpedeert Italiaansche onderzeeër Midd. Zee.
- 3. 3.43 Japaneesch toevoerschip van 4000 ton in Straat van Malakka.
- 28. 3.43 Japaneesch toevoerschip van 4000 ton.
- 14. 4.43 H.M. Dolfijn brengt 4000 tons toevoerschip tot zinken in Midd. Zee.
- 9. 5.43 Japaneesch toevoerschip van 7500 ton in Straat Malakka tot zinken gebracht door duikboot onder Ie. ter Zee Ie. kl. F. J. van Dulm, die tevens vele tonnen schepreparatie voor zijn rekening nam. (Wordt vervolgd — daar kunt ge van op aan.)

niet kunnen winnen, doch dat zij, zelfs geen „schaakmat“ kunnen forceeren, dan moet men daar wel tot de conclusie komen: hoe eerder deze tragische worsteling voorbij is, hoe beter, vóórdat nog meer levens worden opgeofferd, meer materiële rijkdommen worden verwoest en de toekomst voor de verslagen landen nog donkerder wordt. Wij willen het niet voorstellen alsof dit psychologisch punt reeds bereikt is, want dat is zeer zeker niet het geval, maar, er zijn duidelijke aanwijzingen! Verscheidene correspondenten in Sicilië schrijven over de verrassend vriendelijke houding van de bevolking tegenover de invase-legers, het schijnt wel alsof de Siciliënen zich rekenschap geven van wat het fascisme hun gebracht heeft, zoodat ze meer dan geneigd zijn er een einde aan te maken, zelfs als dat moet gebeuren met behulp van een vreemden invaller. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de inwoners van Sicilië, (ook al was het fascisme daar altijd onpopulair) in dit opzicht veel verschillen van de inwoners van Italië, waar, naar men gelooft, zoowel de Groot-industriëlen uit het Noorden, als hun werknemers, om verschillende redenen meer bedacht zijn op een spoedig einde van den oorlog, dan op de voortzetting ervan. Er kan geen sprake zijn van een afkoopen van Italië, of zelfs maar van onderhandelen. Desalniettemin doet het psychologische wapen op dit tijdstip in belangrijkheid waarschijnlijk weinig onder voor het militaire. Mr. Churchill heeft de juiste toon getroffen. Voor Italië — heeft hij gezegd — kunnen geen andere voorwaarden bestaan dan die van onvoorwaardelijke overgave, maar, na overgave, kan het Italiaansche volk rekenen op menschaardige en rechtvaardige behandeling van de zijde van den overwinnaar. Het is van onschatbaar belang, dit den Italianen goed duidelijk te maken, met alle middelen, waarover de Geallieerden beschikken. Het is niet geheel onmogelijk dat dit oogenblik gunstiger is dan we denken. Bekwame en vooruitziende Gealli-

eerde propagandisten konden in de eersikomende weken wel eens evenveel doen om den oorlog te bekorten, als leger, vloot en luchtmacht.

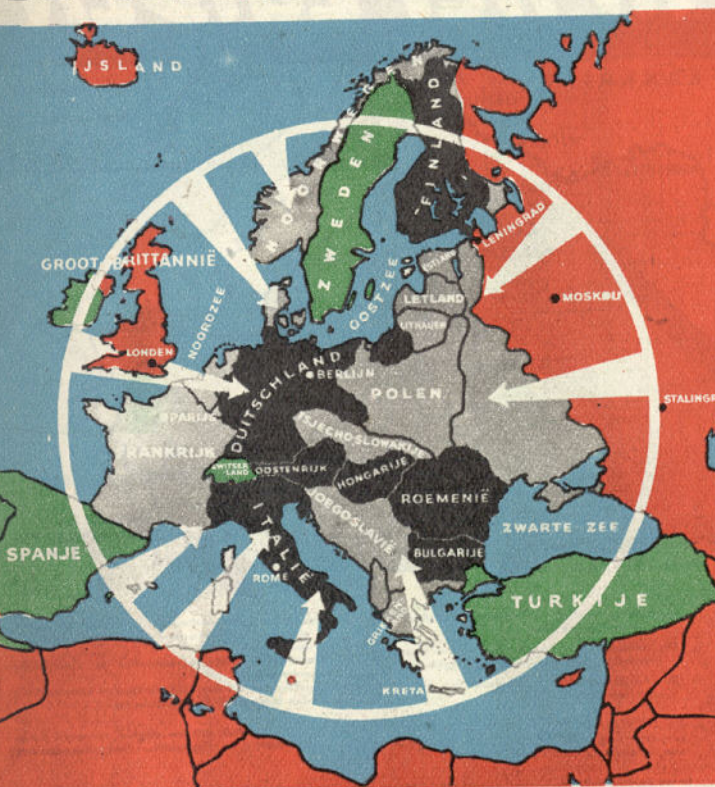
Van zeer optimistisch standpunt bezien — een standpunt dat echter voor het oogenblik nog ongerechtigd schijnt — mogen we, op z'n best, hopen op een betrekkelijk spoedige ineenstorting van Italië's weerstand. Dit behoeft nog geen onmiddellijke invloed te hebben op de Duitsche politiek. Hitler beschikt nog steeds over machtige hulpbronnen en Dr. Goebbels en consorten maken op knappe wijze gebruik van het feit, dat het Duitsche volk zich rekenschap geeft van de gevolgen, die de misdaden van hun leiders, voor hen zullen nasleepen. Dit wordt door Goebbels als een beslissend argument gebruikt tegen de neiging der Duitsche bevolking om door onderhandelingen tot vrede te geraken. Maar, er zijn vreemde dingen gebeurd, zelfs in het Duitsche kamp. De noodlottige overgave van Tunis en Bizerte en het verlies van groote wapenvoorraden, zijn voor het Duitsche publiek grootdeels nog onopgehelderd.

Nude verwaten Duitsche aanspraak op onoverwinnelijkheid te land, ter zee en in de lucht, plotseling vervangen is door een openlijke bekentenis van de verwoesting, aangericht door luchtaanvallen, alsmede van de tijdelijke mislukking van de U-boortcampagne, schijnt deze koersverandering in de Duitsche politiek erop te wijzen, dat men er zich van bewust is, dat de Duitschers te diep van deze feiten zijn doordrongen, dan dat het mogelijk zou zijn ze langer te verblomen of te vervalschen. Er zullen zich bovendien waarschijnlijk nog wel méér ontzenuwende feiten aan de Duitschers opdringen. Een eventuele ineenstorting van Italië zou voor Duitschland zulk een ernstige zaak zijn, dat het onmogelijk zou blijken het strategisch effect daarvan te verhallen. Een mislukte zomer-offensief in Rusland (waar alles op wijst) zou uiteindelijk zeker een fataal zijn. Voor de Russen is een „niet-ernstig

falen“, een „slagen“: voor de Duitschers is een „niet-slagen“, een „beslissend falen“! Het Russische seizoen was de winter, en wordt nu ook de zomer; maar Hitler moet een beslissing in het Oosten forceeren, vóór de eerste sneeuw valt.

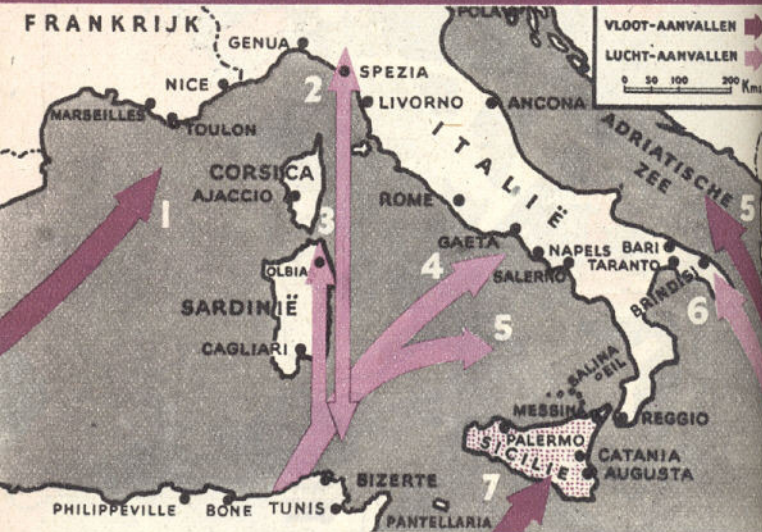
Er ligt een geweldige taak in het verschiep, geweldig in omvang zoowel als in mogelijkheden. Indien we onze successen wijlsijk benutten, zullen daaruit nieuwe successen kunnen voortvloeien. Er is één factor, die uiteraard voorloopig passief moet blijven, tenminste, totdat de Geallieerde metterdaad operaties op het continent beginnen, en dat is de lang niet te verwaarloozen kracht van bezet Europa. Tegenover deze geknechte volkeren, die zeker niet geheel en af ongewapend zijn, en die de zwakke, zoowel als de sterke punten in de uitrusting van den vijand terdege kennen, wordt er van geallieerde zijde terecht op aangedrongen, niet tot voorbarige handelingen over te gaan. Voorbarige actie zou niemand voordeel brengen: zij zou slechts op vernietiging der verzetsgroepen uitloopen. Maar, ze zijn er, die miljoenen, die zoo onzeggbaar veel te wreken hebben. Ze zijn zinnig spierdorp een nieuwe hoop en een nieuw vertrouwen op de toekomst. Ze zijn er, in Noorwegen en Nederland, in België en Frankrijk, in Tsjecho-Slowakije, Polen, Joegoslavië of Griekenland — en, laten we 't niet vergeten: in groote getalen op de Vereenigde Naties zoo zeker geleken. Even waar is, dat nooit te voren de inspanning van onze uiterste krachten te land, ter zee, in de lucht, en in de fabrieken, zulke beslissende resultaten belooft. Hoe duidelijker de bewijzen van twijfel en depressie in het vijandelijke kamp aan den dag treden, des te intensiever moet druk op hen worden uitgeoefend. Met het einddoel in zicht zullen geen opofferingen, die den weg kunnen bekorten, te zwaar zijn.

DE CIRKEL SLUIT ZICH!

Waar zal de volgende slag vallen?

IN HET ZUIDEN

1. Duikboot-aanvallen op vijandelijke scheepvaart langs de Riviera-kust.
2. De rondreis der bommenwerpers — Engeland-Friedrichshafen-Afrika-Spezia-Engeland.
3. Bombardement op de havenwerken en water-vliegtuig-basis te Olbia.
4. Aanvallen op bevoorradingslijnen, havens, spoorwegen en fabrieken door de Noord-Afrikaanse luchtmacht.
5. Duikboot- en vliegtuigaanvallen op vijandelijke scheepvaart.
6. Luchtmacht uit het Midden-Oosten bombardeert den hiel van de Italiaansche laars.
7. DE GEALLIEERDEN VALLEN SICILIË BINNEN: Reeds op 11 Juli werden doelen veroverd langs en achter een kustfront van meer dan 150 km. lengte, waaronder drie vliegvelden. Den volgenden dag was Syracuse in Geallieerde handen.

In het Zuiden hebben de Geallieerden nu een keten van bases, van Gibraltar tot Syrië, vanwaar aanvallen op "Europa's Onderkant" ondernomen kunnen worden. Na de ineenstorting van de Duitse en Italiaansche Afrika-legers zijn Tunis en Bizerte, Benghazi en Tripoli uitvalhavens geworden voor de Britten, Fransen en Amerikanen. Mussolini's zwaar versterkt Pantellaria had vervolgens de Geallieerden tegen moeten houden, doch nu een geconcentreerd aanval, die negen dagen duurde, gaf het eiland zich onvoorwaardelijk over. Vier-en-twintig uur later volgde het eilandje Lampedusa. En terwijl de aanval op Sicilië voortduurt, worden Sardinië en Griekenland vanuit de lucht bestookt.

DE VOORBEREIDINGEN:

1. OP 11 JUNI GAF PANTELLARIA ZICH OVER

Deze luchtfoto toont hoe Pantellaria er uit zag, tijdens de zwaarste bombardementen, ooit op zulk een klein gebied ondernomen.

2. OP 10 JULI VIELEN DE GEALLIEERDEN SICILIË BINNEN

Een gedeelte van de 65 km. lange vloot, op weg naar Sicilië.

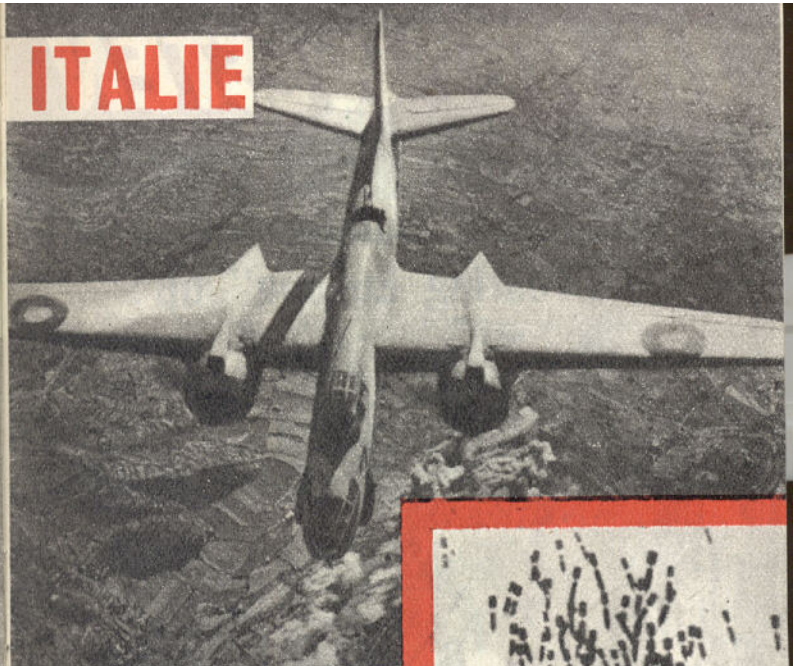

DE STRIJD NADERT ITALIE

De Geallieerden vielen op 10 Juli Sicilië binnen. Sindsdien hebben zij een groot aantal steden veroverd, waaronder de belangrijke havenstad Syracuse. Op 14 Juli waren 7 van de 10 Siciliaansche vliegvelden in Geallieerde handen, en op 20 Juli was het aantal Duitse en Italiaansche krijgsgevangenen gestegen tot 35.000. Dit is een van de eerste foto's van de landingen: geallieerde infanterie waadt in de vroege morgen door het water naar de kust.

ITALIE

Zoals steeds hebben de Geallieerden eerst de overmacht in de lucht veroverd, alvorens tot een groote operatie over te gaan. De foto toont een Boston-bommenwerper, die bommen boven Pantellaria uitwerpt.

IN HET WESTEN

Vernietigende bombardementen in de „Vesting Europa” op:

VERKEERSMIDDELEN

Vernietiging van spoorwagens, rails, rangeerterrinen, pakhuizen, fabrieken in Duisburg, Europa's grootste binnenhaven, na den aanval op 13 Mei 1943.

VLIEGTUIG

Bom-explosies tijdens een hevige aanval op de vliegtuigfabrieken te

FABRIEKEN

Meulle in Frankrijk, waar toestellen voor de Luftwaffe vervaardigd werden.

ONDERZEEBOOTHAVENS

Een groot aantal Amerikaanse fortren ondernam op 29 Mei een goed geslaagden aanval op de Deutsche onderzeeërs in de haven van St. Nazaire. De aanval in vollen gang.

VERGELIJKT ... 1940 MET 1943

Dit schema toont U hoe de overmacht in de lucht zich in dezen oorlog reeds gewijzigd heeft. En de Geallieerde luchtmacht groeit nog steeds. Hieronder ziet U enkele foto's, die vanuit een bommenwerper boven vijandelijk gebied zijn genomen.

1. Tijdens een nachtaanval op Düsseldorf. De dikke rookwolven worden verlicht door magnesiumlicht en de volgende lijnen zijn het gevolg van branden.
2. Tijdens een nachtaanval op vijandelijke bevoorradings-colonne's in de Afrikaanse woestijn. De twee zwarte streepen zijn rookzulen, veroorzaakt door benzine-branden. De zig-zaglijnen worden gevormd door condensatiedamp uit de vliegtuigen, teneinde de vijandelijke afweer te ontwijken.
3. Een foto, genomen tijdens den nachtaanval van de R.A.F. op Vapportal. Een Lancaster-bommenwerper vliegt noordwaarts over het doel, vervolgd door het vijandelijke luchtafweergeschut.
4. Een interessante foto, genomen vanuit een Britsche bommenwerper boven het Ruhr-gebied. Zij toont de uitwerking van drie vijandelijke zoeklichten; het spoor van de bewegende stralen werd gefotografeerd.

DUITSCH INDUSTRIESTAD IN 1943

Dusseldorf na de hevige aanvallen door de R.A.F.

Met deze landingsvaartuigen . . . .

. . . de speciaal opgeleide overvalstroepen in hun platboomde schepen . . .

Met deze strijd middelen zal de As verslagen worden

. . . en deze zwaarbewapende kleine dekkingschepen . . . .

. . . en de tanks, makkelijk te landen van hun ondiepe boeten.

Een treffer op een trein

en op een geparkeerd vliegtuig

EEN DAG UIT HET LEVEN VAN EEN MUSTANG-PILOOT

Een Canadese vlieger met een Amerikaans Mustangtoestel, waarop een camera gemonteerd was, die automatisch de schoten van het vliegtuigkanon registreert, bracht dezer dagen van een vlucht over Noord-Frankrijk van iets meer dan een half uur, de momentopnamen van 7 kapot-geschoten treinen en 4 Duitse vliegtuigen mee. Hier ziet U er enkele van.

een laagvlegend toestel

een trein geraakt

nog een loco-motief

en tenslotte een heel rij geparkeerde vliegtuigen.

VERGADERING VAN DEN OORLOGSRAAD VOOR DEN STILLEN OCEAAN

Tijdens zijn bezoek aan de Verenigde Staten nam Churchill deel aan de vergaderingen van den Oorlogsraad voor den Stillen Oceaan. Hij is gezeten naast President Roosevelt. Verder, v.l. n.r.: Minister Soeng, voor China, Lord Halifax, de Britsche Ambassadeur in Amerika, Minister Evatt, voor Australië, Winston Churchill, President Roosevelt, Mackenzie King, Premier van Canada, Leighton McCarthy, Canadese Gezant, de Nederlandsche Ambassadeur, A. Loudon, en Manuel Quezon, President der Filippijnen.

Enige der Amerikaans soldaten, die 15.000 Japans bij Boena onschadelijk gemaakt hebben, samen met hun Australische wapenbroeders.

De vereenigde volkeren op weg naar de overwinning

DEZE FOTO WERD OP 14 JUNI, DE VLAGGENDAG DER VOLKEREN, VEREENIGDE TE NEW YORK GENOMEN.

BLIJFT KALM: Het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika heeft onmiddellijk na den aanval op Sicilië de volgende waarschuwing tot het Fransche volk gericht: „De strijdkrachten der Vereenigde Volkeren zijn vandaag een offensief begonnen tegen Sicilië. Dit is de eerste stap tot de bevrijding van het vasteland van Europa. Andere zullen volgen. Ik doe een beroep op het Fransche volk om kalm te blijven, en zich niet door valsche geruchten, die de vijand in omloop zal brengen, in de fuik te laten lokken. De Geallieerde radio zal U van de militaire ontwikkeling op de hoogte houden. Gij zult ons het beste kunnen helpen door kalm te blijven. Door voorbarig optreden zoudt Gij U slechts blootstellen aan vergeldingsmaatregelen van den vijand. Zoodra het tijdstip voor actie Uwerzijds gekomen is, zullen wij U waarschuwen.”

EUROPA TEGEN DE MOFFEN

DOOR A. DEN DOOLAARD

„Er is slechts één Nieuwe Orde, de Orde van het Verzet!”

DE maand Mei is een maand van fel verzet geweest in vele hoeken van Europa. De Moffen hebben het psychologische punt overschreden waarop met dwang en terreur de rust van een kerkhof in de bezette gebieden bewaard kan worden. Alles stomp af: zoo komt er ook een punt, waarop geweld een deel althans van zijn uitwerking verliest. De Duitschers hebben bovendien hun geweldspolitic zoozeer vergezeld doen gaan door een politiek van roof, uithongering en vernedering, dat de wanhoop der verdrukten zich uitgaat in wanhoopdaaden. De algemeene onzekerheid is zoo groot geworden, en het leven wordt zoodanig in dagen geteld, dat sommigen in den geest reeds met het leven hebben afgerkend. Wanneer hun beurt komt, dan verkoopen zij hun leven zoo duur mogelijk. Daarnaast hebben de Duitsche nederlagen in Rusland en Tunis een gevoel wakker geroepen, dat de vijand verslaanbaar is. Door dit alles tezamen is een revolutionaire stemming aan het groeien in gansch Europa. Wil deze echter op den duur haar noodzakelijke uitwerking hebben, dan dient zij, hoe moeilijk het wachten ook zijn moge, ingeschakeld te worden in de geallieerde oorlogsontwikkeling. De vijand immers is zich van het boven uitgezette ook bewust geworden: het zou hem uitermate te pas komen, indien gewapende verzetgroepen zich uit hun schuilhoeken lieten lokken, voordat des vijands invasievrees bewaarheid wordt.

in landen, die zich niet leenen voor voortdurende guerrillaoorlog (zooals Yougoslavie en Polen), spelen daarom in de kaart van den vijand. Daarnaast zal solidair verzet zijn uitwerking niet missen. Des vijands weerstandskracht is reeds zoover verzwakt en hij is reeds zozeer voor vreemdelingen bij zijn productie aangewezen, dat groepen Oekraïners in Duitschland b.v. door stakingen met een streng beperkt doel reeds betere arbeids- en bestaansvoorwaarden hebben weten te verwerven.

zij door de wrekende kogels der patriotten achterhaald.

Daarnaast is het Centraal Comité er in geslaagd, de Duitsche jacht op arbeiders voor een deel onmogelijk te maken. In het district Bialystock b.v. klaagde de Duitsche bevelhebber over het totaal gebrek aan opkomst voor „vrijwillige arbeid”; en hij schreef dit toe aan de „terreur der ondergrondse beweging”!

Ondergrondse Commando's

Bovenstaande algemeene beschouwing wordt bevestigd door de richtlijnen, die het Centraal Comité voor Poolse weerstand gevestigd in Polen zelf, uitgeeft. Het Centraal Comité zet uiteen, dat de Poolse bevolking enkel moet handelen uit zelfverweer: de tijd voor algemeene opstand is nog niet gekomen, ook omdat de Duitschers gaarne van de betrekkelijke rust op de fronten gebruik zouden willen maken om het ondergrondsch verzet te vernielen. Dit belet het Centraal Comité echter niet, krachtig te werken met speciaal voor dit doel getrainde ondergrondse commando's. Gedurende April werden 54 Gestapo-agenten, die zich wegens wreedheid berucht hadden gemaakt, ter dood veroordeeld en terechtgesteld. Gedurende Mei schoten de Duitschers in de Pawiakgevangenis te Warschau 550 Polen dood. De Duitsche SS-kapitein, en twee SS-luitenanten, die voor deze moorden verantwoordelijk waren, brachten de avond van 22 Mei vrolijk door in de bekende Duitsche „Adria”-dancing te Warschau. Daar werden

Strijd tot den dood in het Ghetto

Intussen heeft zich in het ghetto te Warschau een afsgrijpelijke tragedie afgespeeld. In November 1940 werd rond het ghetto een muur gemetseld. De hoeveelheden voedsel, die de Duitschers binnenlieten, waren veel te gering om de honderdduizenden bewoners te voeden. Velen stierven. Door aanvoer van nieuwe slachtoffers uit andere delen van Polen en Europa werd de bevolking echter op peil gehouden. Eind Juli 1942 besloten de Duitschers, de bevolking uit te roeien. De Joodsche Raad kreeg bevel, elken dag 6.000 Joden uit te leveren. De weinige leden van den Joodschen Ordedienst, die medewerking bij deze deportaties naar den wissel dood weigerden, werden neergeschoten. In de vroege lente van dit jaar waren er in het ghetto nog 50.000 Joden in leven. Zij wisten, dat een zekere en snelle dood hen onverbidlijk wachtte. De Poolse Ondergrondse Beweging verschaftte hun wapenen. Toen op 16 April de SS, opnieuw het ghetto binnenukrukte, floten de kogels uit de huizen. Wekenlang duurde het gevecht voort. De Duitschers waren gedwongen, lichte tanks en mortieren te gebruiken. Gansche huizen-

Geen overhaasting; solidariteit!

Vervroegde gewapende opstanden

blokken werden opgeblazen. Tot de uitgangen van de riolen toe, die op de Weichsel uitlopen, waren bezet. Niemand kon ontkomen.

Begin Mei verscheen de Luftwaffe boven Warschau. De plaats was haar bekend. Het ghetto, waarvan de waterleiding door de Duitsers eerst was afgesneden, werd in brand gebombardeerd.

Zoo gingen tienduizenden Poolse Joden strijdend ten onder. De laatste boodschap, die zij door middel van Poolse patriotten de wereld konden doen toekomen, eindigt aldus: „Moge de desperante worsteling van het ghetto te Warschau de geheele vrije wereld bezielen en doen opruizen tot de daden van gerechtigheid, die dit historisch uur verlangt”.

Vermeldenswaard is, dat er,

Duizenden arbeiders van 15 verschillende nationaliteiten zijn door de Duitsers naar Noorwegen getransporteerd, om daar, met de Noorsche kettinggangers, aan de „Atlantischen Wal” te werken. Hoevel de Noren zelf lijden onder het Duitse juk en honger hebben, trotsereen zij telkenmale het Duitse verbod, om aan de vreemde arbeiders brood en sigaretten te geven, als die door de straten marscheeren. Toen verboden de nazis dit als „demonstraties tegen den Staat.”

De straf op overtreding van het verbod is de dood. Maar, zoals dese foto toont, laten de Noren zich niet terroriseren. U ziet een groep Noorsche burgers in een sympathie-betoging samengekomen voor een schoolgebouw ter begroeting van een troep Fransche arbeiders die daar na hun aankomst ingekwartierd werden. Kortom tijd nadat deze foto in het geheim genomen was, werd de groep burgers door de Duitse politie uiteen gejaagd.

vereenigen onder praesidium van den Aartsbisschop van Tokio: Taisao Koi.” De eigenlijke leiding is in handen van twee Japanse politici: Inabata, lid van den Senaat en Kolonel Sanga Hori.

Dat het Vaticaan onder deze omstandigheden slechts een jaar geleden aan Japan diplomatieke verteenwoordiging bij den Heiligen Stoel toestond, kan moeilijk anders dan uit bezorgheid ontrent het lot van deze dertig miljoen Katholieken worden verklaard. Op 21 November 1942 werd uit Tsjoenking gemeld, dat de Japanners, ondanks scherpe protesten van het Vaticaan, 100.000 dollars vasthielden, die de Paus voor ondersteuning aan geïnterneerden in Japanse concentratiekampen had geschonken.

Toen het geld tenslotte werd vrijgegeven, behielden de autoriteiten 40.000 dollar ervan „ten behoeve van het Japanse leger.”

Tenslotte een enkel woord over de gedwongen „toenadering” van het Christendom tot andere godsdiensten.

Japan heeft den Islam in het Oosten steeds ontzien, omdat hierin geen Westerlingen een rol speelden, terwijl hij 90 miljoen aanhangers in Japan bezet gebied heeft.

Op Celebes bijvoorbeeld, waar onze zending in de Minahassa zulke prachtige resultaten had bereikt, werd thans aan de Mohamedanen toegestaan een Moslemsche Liga voor geheel Celebes te vormen. (Djamiyah Islamijah Celebes) onder praesidium van een . . . Japanschen Moslim: Tetsuo Kobayashi Vos, die volgens het agentschap Domei bekend staat als „Hadji Oemar Faisal.”

In hoeverre Japan er in zal slagen, voordat de Rijzende Zon voor goed zal ondergaan, een zekere amalgame tussen zulke uiteenlopende godsdiensten als Christendom, Islam, Boeddhisme, Brahmanisme tot stand te brengen alleen door infiltratie van Japanse ledepoppen in hun organisaties, valt te bezien.

Met veel bombarie hebben de Japanners destijds een groote Rijks-

conferentie van religieuze leiders aangekondigd, die eind September '42 in Tokio zou worden gehouden.

Vertegenwoordigers van Man-sjoekwo, China, Mongolië, Indo-China, Siam, Burma, Britsch Indië, Ceylon, de Filippijnen en Nederlands Indië zouden tegenwoordig zijn. studiebureau voor vergelijkend godsdienstonderzoek en een bond van religieuze schrijvers van ieder geloof zou worden opgericht.

Omtrent de resultaten is na meer dan een half jaar tot dusver niets uitgelekt. Moeten wij dat als een hoopvol teeken opvatten? Misschien

gold voor de deelnemers het oude „Zij die gelooven haasten niet” in een nieuwe betekenis?

Tenslotte zijn de Japanners ook in psychologisch wanbegrip naipers van de Moflen. Al wat zij doen is de nog jonge plant van de Christelijke kultuur in den Oost met wat Japansche „beschaving” overdekken. Maar zoo min als de schaf de ziel van het hout raakt, zoo min zal Japanse „beschaving” het wezen der Christelijke Kultuur kunnen treffen. Christendom organiseert men niet dood, ook niet onder inheemschen!

DAGORDER VOOR FRANSCH STRIJDEERS

Het Fransche geheime blad Combat gaf in een zijner nummers onlangs de volgende raadgevingen aan arbeiders, die er niet in geslagen waren zich aan deportatie naar Duitsland te onttrekken. De Duitschers zelf weten, beter dan wie ook, hoe nauwkeurig die raadgevingen door de Franschen opgevolgd worden!

1. Arbeider! Je bent besloten je aan de deportatie te onttrekken. Je hebt goede kans van slagen, maar het kan ook mis gaan. De politie krijgt je misschien nog in handen.

Maar allen is nog niet verloren! Zelfs in Duitsland zul je nog kunnen werken voor het verzorg. Neem van nu af je voor-zorgmaatregelen. Volg deze raadgevingen op: zie afkomstig van mannen, die Duitsland kennen, die in de kampen geleefd en in de fabrieken van het Reich gewerkt hebben. Ze zijn afkomstig van gevangenen, die in Frankrijk teruggekeerd zijn om den strijd weer voort te zetten.

2. Kom direct in aanraking met de gevangenen die het dichtste bij je kamp of de fabriek, waar je heen gezonden bent, zijn. Zij hebben drie jaar ervaring in een gevecht, dat van nu af het jouwe wordt.

3. Vraag om een medisch onderzoek, zodra je aangekomen bent. Weigert te werken, vóór je dat bereikt hebt. Weigert zelfs kleine werkjes te doen, die ze je willen laten verrichten: zoals de binnenplaats vegen, hout halen, enz. Ze zouden je, onder het voorwendsel, dat je het al gedaan had, ook voor ander werk geschikt verklaren. Simuleer een ziekte tegenover den dokter. Vraag daarvoor raad aan je mede-gevangenen.

4. Je kunt je niet alleen redden. Organiseer de burger-arbeiders in je fabriek, in je barak: verdeel de yerantwoordelijkheden en de taken; er zijn er vele; sabotage en toezicht op de resultaten; contact met de krijgsgevangenen en burger-arbeiders der andere landen; verspreiding van nieuws; geven van inlichtingen; contact met Frankrijk, enz. Vastbesloten, vereend en georganiseerd zult ge sterk zijn en nuttig. Zoo zult ge uzelf kunnen verdedigen en uw land dienen.

Gedeporteerd, weest niet onmoedig! Strijdt verder voor het verzet en voor Frankrijk!

★ **DE STRIJD DER KERKEN** ★
JAPAN'S BEZETTE GEBIEDEN
door **PROF. M. BOKHORST**

DUITSCH missionarissen in bezette gebieden door de Japanners geïnterneerd. In een bericht van den Religieuzen Persdienst in Stockholm drie maanden geleden. Dit bericht geeft ons een sleutel tot het begripen van Japan's houding tegenover het Christendom in de bezette gebieden. Er blijkt uit dat Japan zich niet zo zeer tegen het Christendom als zodanig keert, als met tegen Westlingen in Japan's invloedssfeer.

Radio Tokio ons reeds in September 1942 duidelijk gemaakt. Tot het verosterschen van het Christendom staan vele andere wegen open dan alleen het ontslaan, verbannen, interneeren of vermoorden van geestelijken en zendingen. Dit waren de geliefkoosde methoden in de dagen van den Japanschen inval. We herinneren ons allen nog de afsrijkelijke moorden op bisschop Aerts in Ned. Indië, op de priesters Engbrink en Duhamel, die tezamen met twee nonnen op Guadalcanal geslacht werden, en op Monseigneur Barosi, die mgr die priester van zijn Vicariaat kon voor Pearl Harbour in Kaifeng (China) zijn ter dood gebracht.

Op de voorafschaduwung van het Christendom.”

Dat de houding van het blad geenszins op Japanse tegemoetkoming aan de Joden wijst, blijkt uit een verklaring van Manuel Quezon, President van de Filippijnen, thans te Washington; dat door de Japanners in zijn land een heftig . . . antisemitisme wordt aan den dag gelegd. Een belachelijk naipung van Moflen-methoden is moeilijk denkbaar!

De Christelijke Kerken lijdin, omdat hun leiders Westelingen waren, en die moeten er uit. Daarom is de toestand van de Katholieke missie in China, waar 20 Chinese bisschoppen en 2000 Chinese priesters gehandhaafd bleven, of in Indo-China, waar 1400 inheemsche priesters tegenover 460 blanke missionarissen stonden, beslist beter dan in Nederlands Indië en de Zuidzee-landen, waar alles te zamen slechts 22 uit 889 priesters inheemschen waren. Volgens een rapport uit de Filippijnen kan de Katholieke Kerk zich daar vrij goed handhaven, omdat bijna alle priesters Filippijnos zijn!

De Engelse Protestantische Kathedraal in Hongkong is in een Japanse tempel veranderd, de Katholieke Santo Thomas Universiteit in de Filippijnen is thans een Japanse concentratiekamp.

Een meer subtiel middel tot verostersching is te vinden in een Japansche kerklad, dat met vreugde vermeldt, dat een „gepaste” nieuwe vertaling van het Oude Testament door Japanse geleerden goede vorderingen maakt. Tevoren had het blad zich erover beklagd, dat „in de bestaande vertalingen, alles toegespist werd

Ook met de tweede stap: de amalgame van kerken en is Japan reeds ver gevorderd. Berichten uit Man-sjoekwo, Korea, Noord-China, Formosa, de Filippijnen en Nederlands Indië wijzen er op, dat in elk dezer gebieden alle zendingen worden samengesmolten. In bezet China verklaarde bisschop Es Yu van Kiangsjo op 2 Febr. j.l., dat—terwijl er thans nog slechts één blanke missionaris op tien Chinese priesters was—alle Chinese Christendom onder Japanse leiding in een „Christelijke Federatie van China” zou worden vereend. We hebben hetzelfde in Japan zien gebeuren: eerst samensmelting van alle Protestantische kerkgenootschappen, dan samensmelting van alle Christelijke gemeenschappen en dan „toenadering” tot andere godsdiensten.

Wat ons echter sceptisch stemt tegenover dit bericht is het elders verkregen inzicht, dat dit „ontwesterchen” slechts de eerste stap is. Als het Christendom eenmaal verosterscht is kan de unificatie van de verschillende Kerken- en zendingeninstellingen beginnen en daarmee komt de Japansche staatsgodsdienst de tweede en de derde stap. Dit verwachte, generaliseerde en verjapanschte staatschristendom zou dan translatie met Boedhisme, Islam en Brahmanisme in de bezette gebieden in een Rijks Religieuze Federatie moeten worden samengesmolten en onschadelijk gemaakt. Dat heeft

Andere methoden zijn: het uitsluitend toelaten van Japanschen en inheemschen talen in het zendingsonderwijs en het inbeslagemen van kerkgewoene.

De Engelse Protestantische Kathedraal in Hongkong is in een Japanse tempel veranderd, de Katholieke Santo Thomas Universiteit in de Filippijnen is thans een Japanse concentratiekamp.

Een meer subtiel middel tot verostersching is te vinden in een Japansche kerklad, dat met vreugde vermeldt, dat een „gepaste” nieuwe vertaling van het Oude Testament door Japanse geleerden goede vorderingen maakt. Tevoren had het blad zich erover beklagd, dat „in de bestaande vertalingen, alles toegespist werd

Daar komen de Commandanten en de Senior Officer van het Flottielje aan boord. „Voor en achter,” klinkt de order en kort daarop varen twee M.T.B.'s de duisternis in en den vijand tegemoet. De bootten van een volgende groep draaien al warm. De Oudste Officer is bezig met de navigatie en houdt het oorlogsdagboek bij.

0010. Verlaten de havn. Twee motor-gun-bootten voegen zich bij ons. Zij volgen op eenigen afstand om zoo noodig bescherming te verlieeren tegen Duitse E-bootten.

Nederlandsche M.T.B.'s
RAZEN HET ZEEGAT UIT

HET is een warme en nogal windrige zomeravond. Wij zijn allemaal mee. 's Middags gevoeltald tegen de „Kustbatterijen” en daarvóór twee achtereenvolgende nachten op patrouille geweest.

Toch heerscht er een ietwat gespannen stemming in de Mess, vooral onder de bemanningen van de varende bootten.

Na deze laatste nachten van varen of van gereedheid op „short notice” wordt besloten, bij wijze van verandering, maar eens gezamenlijk „aan den wal” te eten en ons daar te amuseeren totdat de zon ondergaat. Want dan begint het motor-torpedobootten en motor-kanonneer-bootten. „Jagen op grof wild” noemen we dat.

Zachte dansmuziek klinkt door de zaal. Toen danst met een lieflijke WREN en laat daarvoor zijn eten koud worden. Iemand aan de bar beleeft een collega van de „Light Coastal Forces” over het tactisch gebruik van nevelschermen. De twee nieuwe „spare” officieren in onze Flottielje worden onder veel plagen een beetje wegwijz gemaakt. Drie of vier verschillende talen hoort men doer elkaar spreken, maar toch vormen we gezamenlijk een „Band of brothers.”

Plotseling stopt de muziek en klinkt door de zaal: „All officers and men of operational boats must return to their base immediately.” Alles is ineens in rep en roer. Taxi's worden besteld. Iemand eet nog snel zijn bord leeg, een ander roept om de rekening. Binnen vijf minuten rijden we als in brandweerauto's naar onze basis terug.

torpedo's klaargemaakt.

Daar komen de Commandanten en de Senior Officer van het Flottielje aan boord. „Voor en achter,” klinkt de order en kort daarop varen twee M.T.B.'s de duisternis in en den vijand tegemoet. De bootten van een volgende groep draaien al warm. De Oudste Officer is bezig met de navigatie en houdt het oorlogsdagboek bij.

0010. Verlaten de havn. Twee motor-gun-bootten voegen zich bij ons. Zij volgen op eenigen afstand om zoo noodig bescherming te verlieeren tegen Duitse E-bootten.

Z.K.H. Prins Bernhard temidden der bemanning van een der Nederlandsche Motor-torpedo-bootten, tijdens manoeuvres aan de Engelse Zuidkust in Mei van dit jaar

Japansch barbarisme

Op 13 Juli van het vorige jaar werden, naar men zich zal herinneren, op de Kei-eilanden, in den Nederlandsch-Indischen Archipel, Monseigneur Aerts, titulair Bisschop en Apostolisch Vicaris van Nederlandsch-Nieuw-Guinea, en zeven andere Katholieke missionarissen in koolen bloede door de Japanners vermoord. Zij werden bijgedreven op de kade van Langgoer, de voornaamste haven der eilandengroep, en daar door de Japansche soldaten afgeslacht.

In October van het vorige jaar werd een nieuw bloedbad, door de Japanners aangericht, bekend. In het Britsche Protectoraat der Solomons-eilanden was de Nederlandsche missionaris, Vader Henry Oude-Engberink, die in Amerika geboren priester Arthur Odatay, allen deel uitmakende van de Missie der Maristen, door de Japanners vermoord. Hun lijken werden door de Amerikanen aangetroffen op het eiland Guadalcanal. Bij onderzoek bleek de misdaad door de Japanners te zijn bedreven met de bajonet.

Al zijn er sindsdien vele maanden verlopen, het is goed deze barbaarsche misdaden der Japanners niet te vergeten. En zij zullen ook nimmer worden vergeten.

Wij vergeten niet

Inmiddels zijn talrijke bijzonderheden binnengekomen over het laatste misdrijf der Japanners, het bloedbad op Guadalcanal. De terreur, welke door de Japanners op de eilanden werd uitgeoefend, geeft te meer relief aan de fersche woorden van den Britschen premier, Winston Churchill, die in zijn rede op 19 Mei voor het Amerikaansche Congres verklaarde, dat Groot-Britannië schouder aan schouder met de Vereenigde Staten vecht zal voeren tegen Japan „zo lang er adem in

spoedig onaangemer, toen de Japanners in de buurt der missie-statie een waarnemingspost plaatsten, en hun commandant een „bezoek“ kwam afsteken. Het resultaat van dit bezoek was, dat een der Paters als gevangene werd meegenomen, terwijl de Bisschop en de andere missionarissen huisarrest kregen.

Na drie dagen werd de Hollandsche Pater weder vrijgelaten. Inmiddels waren enkele Japansche transportschepen te Lungga gearriveerd en de Japanners haastten zich, de inboorlingen te dwingen voor hen te arbeiden. Enkele honderden inheemschen werden met geweld bij elkaar getrommeld en moesten de lading der schepen lossen. Van gemeenschappelijke welvaart was uiteraard geen sprake, de inheemschen kregen geen cent betaald, en slechts wat slecht voedsel voor hun arbeid. Het eiland werd in die dagen door de Amerikanen voortdurend gebombardeerd, en de inheemschen, die toch al niet veel enthousiasme aan den dag legden voor hun „bevrijders“, grepen alle kansen aan om er van door te gaan.

Invasiegeruchten

Op voorloopig nog onverklaarbare wijze begonnen einde Juli geruchten de ronde te doen onder de inheemschen, dat de Amerikanen op het punt stonden, een aanval op het eiland te ondernemen. Den Japanners kwam hiervan zeerste pleit voor de loyaliteit der inheemschen. Op 7 Augustus kwam inderdaad de Amerikaanse aanval op Tulagi en Lungga. De Japanners werden volkomen verrast. Zij zaten nog rustig aan hun ontbijt, toen de Amerikanen hun moordend vuur openden. Een overhaaste vlucht der Godenzonen was het resultaat. Te Lungga werd geen tegenstand gebood, wel hadden hevige gevechten plaats op Tulagi en Cavutu, waar zelfs Japansche

Japansche roof-„ridders“

Begin Juli volgde het eerste contact tussen de leden van de missie-statie Visale en de Japanners, dat allesbehalve plezierig uitviel. Bij een bezoek aan de missie-statie stalen de Japanners, doordrenkt klaarblijkelijk van hun befaamden „bushido“-geest, alles wat los en vast zat. Overgens maakten zij niet den indruk, militairen te zijn, ofschoon zij gewapend waren. Zij waren vrijwel zonder uitzondering klein van gestalte, maar fersch gebouwd, met een bruut gelaat. Excessen kwamen in dit stadium van de Japansche bezetting nog niet voor. De situatie werd echter

(39)

0015. Vermeerderen vaart tot 18 mijl. Voorloopig kunnen wij niet sneller, want de olie der motoren is nog koud.

0020. Zetten aan tot 31 knopen. Het is een donkere nacht, want de maan is nog niet op. Hopelijk kunnen wij met sluipvaart naderen zonder gezien te worden. „Pro- boeren maar,“ zegt de Senior Officer.

Wij zijn één en al spanning. De mitrailleur staat over bakboord gebakst, want van dien kant wordt de vijand verwacht.

De boot slaat met geweldige klappen op de golven. Het zoute water slaat ieder in het gezicht en doet pijn aan de oogen. De mannen aan dek tuigen ingespannen in den nacht. Even een veeg over het gezicht om het zout te verwijderen. Iedereen wil de eerste zijn om uit te praaien!

„Commandant,“ vijand over bakboord!“ Door de spreekbuis klinkt plotseling de stem van den telegrafist: „Luchalarm in XX, Commandant.“ „Niets mee te maken, veel te ver weg,“ mompelt de Commandant.

0100. Vooruit gloeit een roode lichtkogel. Zou de vijand nu al lont ruiken?

0103. Wij minderen en besluiten door te gaan op sluipvaart. Ver over stuurboord kappoogt een lichtboei. Zou de vijand daar langs komen of voordien een veilige haven probeeren op te zoeken? Hieromtrent moet zekerheid worden verkregen.

„Koers 120,“ is de order. Ver weg zwaaien de lichtbundels van een paar Duitse vuurtorens. Wij zijn nu nog ongeveer twee mijlen uit de vijandelijke kust. Wij zien en hooren niets dan het bruisen van het boegwater, dat een eigenaardig phosphoriseerend licht afgeeft. Niemand spreekt.

0155. Silhouetten over stuurboord. 0158. Wij verkenen 6 treilers en 4 E-bootten. Wij zenden een verkeningsbericht per radio naar de andere bootten, die nu ons zullen aanvallen. 0205. Lanceeren één torpedo. 0206. Lanceeren één „visch“ en draaien daarna af. Ze hebben ons blijkbaar nog niet gezien want er wordt niet geschoten. 0207. De tweede M.T.B. lanceert. Plotseling schiet een groote steekvlam omhoog en een

Benden bestudeeren de Senior Officer en de Oudste Officer de kaart, terwijl zij haastig verschillende mogelijkheden uitwerken. Zouden wij ze toch nog tegenkomen?

0119. „Havenhoofden recht vooruit,“ prijst iemand. Nog wat doorloopen en dan maar afwachten.

0122. Wij stoppen en draaien op in de te verwachten aanvalskoers. De laatste orders worden door den Senior Officer in een mengsel van Nederlandsch en Engelsch overgepraaid, waarop als opmerking komt: „Schreeuw niet zoo hard, de havenmeester mocht je eens hooren!“

Het wachten is nu op het wild. Minuten lijken uren. De motoren worden klaarge- maakt voor een „crash-start.“

0128. Plotseling een vreemd geluid!“ Wij realiseren aanvankelijk niet wat het is, totdat wij aan den wal een trein zien afrijden. „Week-end-trein naar Parijs,“ zegt de schipper. Iedereen lacht even over deze droge opmerking.

0131. Wij zien over stuurboord seinen met een blauwe lamp. Dat moet de vijand zijn. Zoo snel en zoo stil mogelijk gaan wij hen tegemoet, in koers Noord-Oost. 0155. Silhouetten over stuurboord.

0158. Wij verkenen 6 treilers en 4 E-bootten. Wij zenden een verkeningsbericht per radio naar de andere bootten, die nu ons zullen aanvallen. 0205. Lanceeren één torpedo. 0206. Lanceeren één „visch“ en draaien daarna af. Ze hebben ons blijkbaar nog niet gezien want er wordt niet geschoten. 0207. De tweede M.T.B. lanceert. Plotseling schiet een groote steekvlam omhoog en een

enorme waterzuil spuit de lucht in.

De hel breekt los! De hemel is in minder dan geen tijd gevuld met lichtgranaten, die ons in helder daglicht zetten. Lichtschoorprojectielen jagen ons links en rechts voorbij. Wij zitten beklemd tussen het konvooi en den vijandelijke wal. „Crash-start — uiterst vermogen!“ Onze M.T.B. schiet vooruit. Treffers slaan in aan bakboord. Als de motoren het nu maar niet opgeven! Luid klinkt plotseling de stem van den schipper: „Het lijkt wel vuurwerk in Scheveningen!“

0209. Wij zijn reeds buiten bereik van de vijandelijke mitrailleur. Lichtgranaten hangen echter nog steeds boven ons hoofd. Achter ons blaffen de Duitse kustbatterijen en deze schieten vermoedelijk op hun eigen konvooi.

Zijn al onze bootten er heelhuids afgekomen? Wij minderen vaart en stoppen om de schade op te nemen. Een onzer mitrailleursschutters is gewond en de romp van de boot vertoont enkele gaten. Voorts blijkt de antenne weggeschoten.

0216. „Alles Okidoki,“ meldt de Oudste Officer.

De gewonde wordt verbonden en zooveel mogelijk racen we naar onze basis terug om hem af te leveren.

Spoedig hooren we per radio dat al onze bootten veilig op den terugweg zijn. De spanning is weer voorbij.

In de basis wachten zorgzame WREN's met koffie en sandwiches. Het is eenigzins spannend om deze meisjes mee te nemen op deze reis. Wanneer we hun nieuwsgierigheid hebben bevredigd, mogen we naar kooi! Maf ze, mannen.

vrouwen — zoogenaamde „nurses“ — aan deelnamen. Deze waren in klapperboomen gebonden, en met geweren bewapend. . . .

In de eerste verwarving bestond er voor de leden der missie geen andere keuze, dan de bosschen in te vluchten. De schoolkinderen werden eveneens medegenomen. De houding der Japanners werd inmiddels steeds grover en ruwer. Als een typisch staaltje van Japansche dankbaarheid verdient nog vermelding, dat een Japansche vlieger, die een noodlanding moest maken, als dank voor de hulp, welke hem door een paar zusters werd verstrekt, den volgende dag met 20 soldaten terugkwam en den geheelen voedselvoorraad der missionarissen stal, onder bedreiging uiteraad.

Tegelijkertijd ondernamen de Japanners strooptochten door de inlandse dorpen, waar zij eveneens alle voedselvoorraden roofden. Op een gegeven moment — toen de missionarissen er in waren geslaagd zich te verschuilen — bevalen de Japanners een inheemsche om hen naar de schuilplaats te leiden. De inheemsche voerde hen op valsche paden en probeerde tenslotte te vluchten. Hij werd neergeschoten, en moest met zijn leven betalen voor zijn loyaliteit. Voor de missionarissen volgde daarop een zware tocht door vrijwel onbegaanbaar terrein. De groep had zich inmiddels gesplitst.

Het werd een wedstrijd met de Japansche achtervolgers, die hen hardnekkig op de hielen zaten. De Bisschop, volkomen verzwaakt door een aanval van dysenterie, moest door inheemschen worden gedragen. Zonder morren verrichtten de inheemschen alle werkzaamheden, welke van hen verwacht werden. Hun gedrag was inderdaad boven allen lof verheven. Tenslotte moesten de Japanners de achtervolging opgeven.

Na een uiterst moeievollen tocht

arriveerde het groepje tenslotte op Tangarare, waar zich eveneens een missie-statie bevond. Hier bleef men ongeveer vier weken. Inmiddels was de strijd op Guadalcanal in allen ernst ontrand. Een hevige strijd woedde tussen Amerikanen en Japanners, en de laatste werden steeds verder naar Tangarare gedrongen. Van de hoofdstatie Visale is in het oorlogsgeweld niets overgebleven.

De situatie werd voor de missionarissen op Tangarare door een en ander steeds onveiliger, vooral toen bericht binnenkwam, dat twee Paters, onder wie Vader Oude-Engberink, en twee zusters waren vermoord. Door middel van een radiopost in het binnenland slaagden de overblijvende missionarissen er in contact te verkrijgen met de Amerikanen. Het resultaat hiervan was, dat een Amerikaansche boot de ongelukkigen kwam evacueeren naar het Amerikaansche hoofdkwartier te Lungga. Vandaar volgde dan de reis naar Wellington, via Noumea. De zusters bleven in Noumea achter.

Vader Oude-Engberink bevond zich te Lungga, toen de Amerikanen landden. Hij werd door de Japanners op hun vlucht meegevoerd. Hoewel de juiste bijzonderheden van het bloedbad waarschijnlijk nimmer geheel zullen worden opgehelderd, mag vrijwel met zekerheid worden aangenomen, dat Vader Oude-Engberink werd vermoord, alleen en uitsluitend, omdat de Japanners vreesden, dat hij op de een of andere wijze toch contact met de Amerikanen zou kunnen krijgen. Ook is mogelijk, dat de Japansche barbaarsche 32-jarige Pater eenvoudig hebben vermoord uit verbenheid over hun nederlaag tegenover de Amerikanen. Dit zou volkomen passen in het kader van wat de Japanners plegen te verstaan onder „ridderlijkheid“. Zoals in het

begin reeds gemeld, had de moord op de paters en de zusters plaats met de bajonet. Hetgeen eveneens in overeenstemming is met de Japansche „bushido“.

Ondanks al deze droeve feiten, zijn echter ook enkele lichtpunten waar te nemen, welke een duidelijk licht werpen op de mentaliteit van den eenvoudigen eilandbewoner, mentaliteit, welke — naar onze volle overtuiging — ook is terug te vinden in de houding der groote massa van de inheemschen in ons Nederlandsch-Indië.

Uit alles is gebleken, dat er op het eiland geen vijfde colonne bestond. De inheemschen zouden niets liever hebben gewild, dan van wapens te zijn voorzien om de Japanners te lijf te gaan. Deels sproot hun anti-Japansche houding uiteraad recht uit de ruwe behandeling, welke zij van de zijde der Japanners onder- vonden, maar volgens betrouwbare gegevens van ooggetuigen, en ook uit hun gedrag jegens de missionarissen, is ten duidelijkste gebleken, dat hun loyaliteit jegens de Europeanen dusdanig was, dat zij zich onder alle omstandigheden tegen de Japansche aanvallers zouden hebben verzet. Het ontbrak hen echter aan wapens, maar ook met hun eigen primitieve wapenen hebben zij nog menigen Japanner in het zand doen bijten.

Dit is een verheugend verschijnsel. Het loochensterft alle Japansche beweringen over de vreugde, waarmede zij overal worden ontvangen. Het tegendeel is waar. De inheemsche rassen vreezen hen, en hun oppositie zal met den tijd ongetwijfeld toenemen, al naar mate de druk van de Japanners zwaarder wordt. Slechts het gebrek aan wapenen weerhoudt hen ervan, zich actief tegen de gele barbaren te weer te stellen.

Die tijd is niet ver meer.

Rechts ziet U Nederlandsch-Indische rimboe-strijders op Timor. Deze strijders zetten de Japanners hun schanddaden betaald

Zuid-Afrika spreekt tot Nederland

Wij hebben een boodschap ontvangen van Kolonel Denys Reitz. We drukken zijn woorden af in de taal, waarin we ze ontvangen hebben, de moedertaal van Kolonel Reitz; het Afrikaansch. Denys Reitz is de zoon van den beroemden Afrikaanschen President Reitz. Als kind was hij met den Boeren-President in Nederland en toen heeft hij Koningin Wilhelmina bezocht, die slechts even ouder is dan hij. Hij is toen met Haar naar sportfeesten in het Gooi geweest en de Koningin herinnerde zich dat nog, toen hij Haar kort geleden zijn geloftebruid als Gezant van de Unie van Zuid-Afrika kwam overhandigen. Als jongen van zestien jaren is hij als vrijwilliger in den Boerenoorlog gegaan en hij heeft aan de beroemde garrillanocht van Generaal Smuts door de Kaapprovincie deelgenomen. Besfaamd zijn zijn boeken, over allen strijd: „Commando“ en „Trekking on“. Ook in den vorigen oorlog tegen de Duitschers heeft hij aanvereen verraad in dienst van de in 1910 opgerichte Unie van Zuid-Afrika, en de

door KOLONEL DENYS REITZ

Boeren-vrijwilliger heeft het tot kolonel gebracht. Sindaliev is zijn land door het Staats van Westminister weer in de rij der noverreits-ontvankelijke staten getreden. Als zoodanig is Zuid-Afrika ook in Londen diplomatisch vertegenwoordigd. — Stad Kolonel Reitz — die zijn leven lang ook in de politiek een trouw volger van Generaal Smuts is gebleven — zijn had groote diensten had bewezen als minister voor Inboerlingen-zaken en plaats-vervangend premier, is hij kort geleden tot Hoogen Commissaris bij de Britsche Regering benoemd. Tevens vertegenwoordigt hij nu zijn land als Gezant bij de Nederlandse Regering. Kolonel Reitz, die van gemengd Nederlandse en Scandinavische afkomst is, heeft ons land steeds koog gehouden in Zuid-Afrika. Ook thans leeft hij met U mee en nu zijn intieme kennis van de gebeurtenissen in Zuid-Afrika hem met optimisme ontrent onzen strijd vervals, wil hij U daar van deelgenoot maken. Daarom zijn wij zeer verheugd met zijn boodschap, die wij hieronder afdrukken.

NEDERLANDERS, 'n Boodskap en groete van Suid Afrika. Dit is my 'n groot genoed dat ek hierdie boodskap aan U kan rig, nie alleen as 'n Afrikaner as Suid-Afrikaanse Gesant by Haar Majesteit Koningin Wilhelmina.

Dit het Haar Majesteit behaag om my onlangs in audiensie te ontvang. By hierdie geleentheid het ek woerrens gevoel hoe sterk die band van vriendskap tussen die Nederlandse en die Suid-Afrikaanse volk is.

Ons Afrikaners is trots op ons Nederlandse herkoms en u kan dus besef met hoeveel smart en verontwaardiging ons hele volk die skandele Duitse aanval op Holland gevolg het.

Ons is trots op ons Nederlandse bloed, maar nog trotser om te weet dat geen Nazi onderdrukking, dwinglandy en moord van onskuldige slagoffers die gees van die Nederlandse volk kan breek nie.

Ons weet met hoeveel heldemoed die bevolking van Holland nog altyd die vryheidsfakel gedra het. Ons weet dat ten spyte van konventrasiekampe, van doodsvonnisse, uitmergeling en van hongersnood, brand die gees van teenstand met onverdoofde krag.

Die oomblik van vergelding nader. Wie glo vandag dat Hitler en sy rampokkers die oorlog kan wen. Hulle son gaan reeds onder en die Duitse volk self het alle vertroue in hulle leiers verloor.

Die Duitse volk veg nou uit wanhoop en nie uit enige vertroue in oorwinning nie.

Ons Afrikaners in Suid-Afrika is nie verslaaf aan die Britse Ryk nie en ons is geen swakkelinge wat lafhartig onder die hiel van die verweraar buk nie. Gedurende die Boere-oorlog het ons hardnekkig teen die Engelse geveg en ek persoonlik het ballingskap verkies liewer as om te leef onder die Britse vlag. Maar soos u almal weet is ons land aan ons teruggegee en vandag is ons so vry soos enige nasie ter wêreld. Uit ons eie vrye wil staan ons in hierdie oorlog aan die kant van die Ge-allieerde en omdat ons besef dat slegs 'n volkome Ge-allieerde oorwinning die wereld kan red van die afgrond van Nazi brutaliteit.

Suid-Afrika is nie net in naam met u nie. Alhoewel die uitbreek van die oorlog ons onvoorbereid gevind het, het ons binne 'n jaar besik oor 'n goed-toegeruste leër, gesteen deur 'n georganiseerde oorlogs-industrie.

Vandag produseer ons groot hoeveelhede oorlogsmateriaal; ons leër bedra byna tien persent van die hele blanke bevolking en, mag ek byvoeg, ons sesde pantserdivisie het so pas in die Middel-Ooste aangekom. Ons voel trots op die rol wat die Suid-Afrikaanse magte gespeel het in die bevryding van Afrika en ek hoop dat hulle nog hulle verdere deel sal bydra tot die uiteindelike oorwinning.

Die donker dae van 1940 is verby en 'n band van staal word geknel om Duitsland. Stadig, maar seker sal die band nouer getrek word, totdat die wurgpunt bereik is. Dan sal Nederland haar onafhanklikheid weer terugwen; dan sal die lydelike volk van die Hollandse volk met sukses bekroon word, en die moed en volharding van die geuse vanouds weer oorwin.

U weg is moeilik en bitter, maar die dag van vergelding sal kom wanneer die Duitsers en Nazi misdadigers sal boet. Wanneer daardie uur aanbreek sal ons in Suid-Afrika saam met u juig dat Nederland nog Nederland is; en dat die Duitse rowervolk verslaan en Nazidom uitgedelg is.

Saluut van alle denkende Afrikaners!

NA de capitulatie van Frankrijk werd een Nederlandsche kustvaarder ergens in Fransch Afrika geïnterneerd. Wij stellen er prijs op, hier het onopgesmukte verhaal te geven, dat de machinist van den kustvaarder te Londen deed, na de gelukke ontsnapping, die natuurlijke plaats had voor de Geallieerde Landing in Noord-Afrika.

„Ik moet eerst vertellen, dat toen de opvarenden van onze kustvaarder, die bepaalde haven niet meer uit mochten, ze meteen een aanbod van de Duitschers kregen om op hun kosten naar Holland terug te keeren.

Ik dacht bij mezelf, als ik dat zal doen, dan weet ik zeker dat mijn vrouw zou zeggen: „Ik ben heel blij dat je bij mij bent gekomen, maar wat je nu gedaan hebt om terug te komen, was dat nu wel heelmaal werkelijk goed?

In elk geval, er was voorloopig geen sprake van eruitkomen. De versperringen aan den ingang van de haven waren gesloten. Tot overmaat van ramp kwamen er eenige Dagsche officieren aan boord. Fransch officieren met de geladen revolver. Ze vroegen naar den eersten machinist en haalden toen onder dreigementen met den revolver, allerlei onderdelen van de machine weg.

Zoo verging de eene dag na de andere. Regelmatig kwamen die officieren aan boord en controleerden het heb met de machines was. Wel, ik heb ook verschillende dagen in de machinekamer doorgebracht, en gedacht en gekoken en nog eens gedacht en gedacht aan die revolver. Zoo staat nu heel Nederland onder den druk van die revolver en hier hebben wij dat ook. Kan ik persoonlijk daar iets aan doen?

Ik ben een geboren bankwerker en electricien. Ik heb tekeningen gemaakt, plannen gemaakt, en toen, ik zeker van mijn zaak was ben ik naar den Kapitein gegaan en heb gezegd: Kapitein, onder twee paar

Een schip breek uit naar de vrijheid!

oogen een ernstig woordje. Toen heb ik den Kapitein meedeeld, dat de mogelijkheid bestond om met zijn toestemming, de ontbrekende onderdelen weer na te maken, aan de machine aan brengen en het verder in handen van den Kapitein te geven. De Kapitein was er erg over van streek — in een verheugde stemming dan natuurlijk — en direct daarop ben ik begonnen die onderdelen na te maken.

Ik liet geregeld, zoo eens of tweemaal per week, de machine draaien, bracht de onderdelen aan, liet draaien, nam de onderdelen af, en zoo beiden wij geduldig onze tijd. Na ongeveer 2 maanden kwamen er onverwacht officieren, die mij mededeelden dat ik onmiddellijk naar beneden moest, op de punt van de revolver. Ik werd gedwongen andere zeer belangrijke, vitale deelen van de machine af te halen, in verband met een eventuele ontsnapping. Ik zag direct dat wanneer die deelen eruit waren, ontsnapping onmogelijk was. Ik keek in die revolver, en dacht hoe rek ik dat! Welnu, door de toevallige omstandigheid, dat de Kapitein niet aan boord was.

Ik heb toen dien officier meedeeld, dat ik niet aan zijn opdracht kon voldoen, aangezien het schip de Nederlandse vlag droeg, en ik alleen orders kon afwachten van den Kapitein. Ik verklaarde mij echter bereid, als de Kapitein dat beval, die vitale onderdelen er onmiddellijk uit te halen, in het vet te zetten, ze negjes in te pakken en indien noodig, zelf bij hen te brengen. Daar hebben de heeren genoegen mee genomen. De heeren zijn weggegaan en de Kapitein is met de meest spoed aan boord gebracht.

Ik heb den Kapitein alles verteld en hij zei: „Meester, er is maar een kans, wij moeten er vanavond onherroepelijk uit. Het moet, wij hebben niet te zeggen of het gaat, het moet“. Wel, de Kapitein heeft al het benodigde daarvoor in orde gebracht. Niet met de machine werd het anker opgehaald, maar met de hand. Dat is een heel karwei geweest en het heeft wat zwoegen en zweeten gekost, want het moest geruischloos gaan. Inderdaad is dat gebeurd: en bij zonsopgang gaf de Kapitein mij order om beneden in de machinekamer te gaan en er niet meer uit te komen, onverschillig wat er gebeurde.

Ik ben toen naar beneden gegaan en heb daar heel rustig afgewacht. Ik keek wel eens naar het ijzer en dacht, nou jongen, daar zal misschien straks een torpedo door heen komen. In elk geval: de telegraaf werd stopgezet, en enige oogenblikken later ging de telegraaf: volle kracht vooruit. Ik dacht, nou wij gaan recht op de versperring aan. De Kapitein zette de telegraaf onverwacht weer stop en enige oogenblikken later hoorde ik een donderend geraas. Wij waren over de versperring heengekomen. Natuurlijk werd het schip met de punt eerst hoog opgetild en zakte het van achteren vrij diep in het water weg, maar het had voldoende vaart om over de helft heen te komen en toen zakte het weer voorover. Mijn eerste gedachte was, nu ben ik weer aan de andere kant van het front.

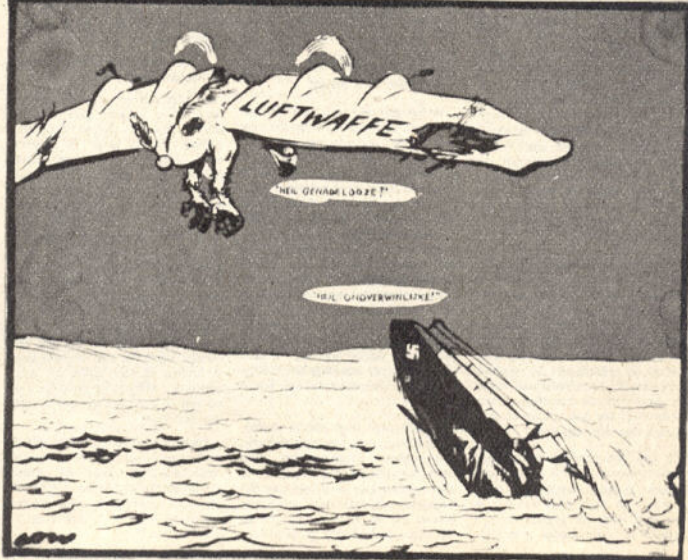
Toen wij in een andere plaats aankwamen, kregen we van den Nederlandschen Consul de verheugde mededeeling dat het Hare Majesteit behaagd had, ons voor een onderscheiding in aanmerking te laten komen.

„VESTING“ ZONDER DAK
(Vicky in de News Chronicle)

De oorlog in CARICATUUR

DUITSCHLAND'S GARANTIES TEGEN INVASIE. (Low in de Evening Standard)

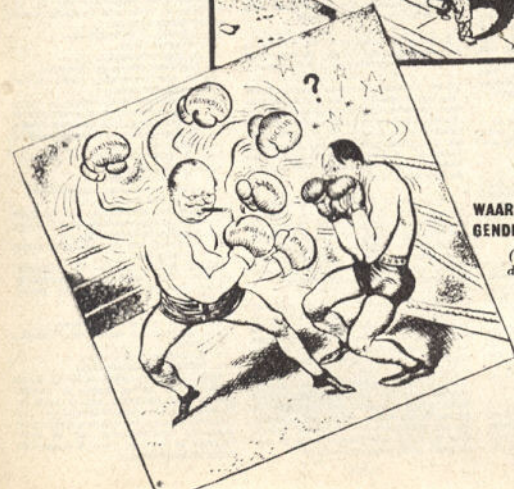

„DE MENSCHEN IN DE
GEBOMBARDEERDE
GEBIEDEN ZIJN
NET WANDELLENDE
SCHAUWEN.“
GOEBBELS

(Uit de Daily Mirror)

WAAR ZAL DE VOLGENDE SLAG VALLEN P
(Hillingworth in de Daily Mail)

Van Verre Vrienden

De Nederlanders in Amerika hebben op 10 Mei heracht door zich op grote schaal als medewerkers van den bloedtransfusiedienst van het Amerikaanse Rode Kruis beschikbaar te stellen. In New York alleen hebben er 300 hun bloed beschikbaar gesteld, terwijl Ambassadeur Louvain op 13 Mei de toezegging van 1816 Nederlanders in de Verenigde Staten aan voorzitter Norman Davis overhandigde.

Ook in Canada, New Foundland, Curacao en Suriname is een maand lang met groot succes onder alle Nederlanders een campagne gehouden voor dit doel.

Op 10 Mei 1943 hebben de Nederlanders in de Verenigde Staten 1.585.000 dollars bijgebracht voor de Vrijwillige Amerikaanse Oorlogsbank.

Hierin zullen 29 motorpatrouilleboeien kunnen worden gekocht. De Amerikaanse schepen die nu met de kust van de Verenigde Staten verblijven, want in het plan, dat alle buitenlandse groepen in de V.S. omvat, was voor de Nederlanders een boot gerekend.

Op een Britse werf is op 10 Mei een "Frigate" te water gelaten, dat voor de Kon. Ned. Marine bestemd is.

"Frigates" zijn een nieuw soort grote korvetten: de "duikbootbestrijders" bij uitnemendheid, die grote kooptorren moeten beschermen. De bemanning telt 140 koppen. Behalve dit "frigate" heeft de Kon. Ned. Marine er in de laatste vier maanden vier mijners en een korvet bijgekregen. Volgens een lijst in de Times is zij de sterkste van de geallieerde marines in Engeland, met 69 — thans 64 schepen.

Dr. K. E. van der Mandele, vice-consul te Sydney, is in functie getreden als gezantschapssecretaris te Pretoria. De familie is in Zuid-Afrika aangekomen.

Schout bij nacht P. Kierwaald, oud-commandant van Soerabaja, is benoemd tot plaatsvervangend bevelhebber van de Nederlandse strijdkrachten in het Verre Oosten en commandant van onze strijdkrachten in Australië.

Rabbi Joshua Goldberg, Amerikaans vloortribun, heeft Curacao bezocht, alwaar hij enige zeer interessante toezpraken, o.a. voor den CLURON-zender, heeft gehouden.

Inspecteur A. S. de Bais van de Indische Scheepvaartinspectie is met ingang van 3 Mei 1943 benoemd tot Hoofdininspecteur van de Nederlandse Scheepvaart.

Overste de Bais is kapitein-luitenant ter zee bij de Marinereserve.

In New York zijn in tegenwoordigheid van 48000 toehoorders van Nederlandse zeeleden Nicolaas Hoogenboom en Cornelis van der Sluis, die 83 dagen op een vloot in den

Atlantischen Oceaan hadden doorgebracht, met speciale medailles voor hun volharding gezond. De bijeenkomst werd gehouden voor de „Werk voor de Overwinning“ beweging en Hoogenboom zei in een korte toezpraak: „Houdt jullie de schepen volgeleden — wij zullen ze varende houden!“

Op 6 Maart 1943 heeft de Nederlandse kolonie te Tres Arroyos (Argentinië) een nieuw kerkgebouw in gebruik genomen. Ondanks den oorlog gaat met deze aanbouwgemeenschap, bestaande uit ruim 300 — meest Gereformeerde Nederlanders — uitstekend. Men heeft er een eigen predikant en een Nederlandse onderwijzer.

Aan kapitein Albert Schoofma, gezagvoerder van de „Tanimbar“ is begin Mei te New York het Kruis van Verdienste uitgereikt voor „buitengewone plichtbetreffing“ bij het verdedigen van schip en lading tegen een Japanse duikboot, die vermoedelijk door de „Tanimbar“ tot zinken is gebracht.

De heer Charles Dozy, oud-voorzitter van de Boekarest is thans commissaris voor de onderbrenging van Nederlandse vluchtelingen in de Nieuwe Wereld, met standplaats Jamaica. Samen met Dr. Sage uit Amsterdams heeft hij voor dit doel onlangs West Indië bezocht. Op Aruba alleen werd voor 40 ballingen werk gevonden.

Luit. ter zee de klasse H. W. Hemmes is aangewezen om op Curacao de bepaling van het „Vaplichtbesluit“ uit te voeren.

Vier muurschilderingen voorstellende „De Vier Vrijheden“ door den Nederlandschen architect-schilder Gerard Hendijk, zijn thans in New York tentoongesteld. Ze zullen worden aangebracht in de hall van het „Voorlichtingsbureau der Verenigde Volken“ in New York, dat door den Nederlandschen binnenhuisarchitect Richard Rens is ontworpen.

De beroemde Rotterdamse cellist en dirigent Hans Kunder heeft in Amerika buitengewoon succes als vast dirigent van het National Symphony Orchestra, dat hij in 1931 in Washington heeft opgericht.

Hij doet veel voor de geallieerde zaak en bracht onlangs Shostakovitch's Leningrad Symphonie in Amerika ten gehore.

Prof. A. B. Drooghever Fortuin, voorheen van de Leidseche Universiteit en daarna aan het Rockefeller Medical College in Peking verbonden, is in Paramaribo aangekomen en heeft zijn taak als docent aan de Surinaamsche „adische School“ aanvaard.

Op 16 April is in New York aan den eerste machinist Ary van Son de Orde van het Britsche Rijk uitgereikt voor zijn heldhaftig gedrag bij het redden van de 606 kinderen, die aan boord van de „Volendam“ waren, toen dit schip getorpedeerd werd en desondanks veilig binnengebracht is.

Taak-omschrijving van de Scheepvaart- en Scheepbouwcommissie

De Commissie wordt gevraagd aan de hand van de beschikbare gegevens haar mening kenbaar te maken, nopens de volgende punten en deze meening in een of meerdere rapporten te verwerken.

I. SCHEEPVAART.

- 1) Het beeld, hetwelk de Nederlandse koopvaardijvloot na de bevrijding van Nederland zal vertoonen. Bij de behandeling zal onder meer aandacht moeten worden geschonken aan:
  - a. gegevens uit best. gebied,
  - b. scheepverliezen,
  - c. huidige vervanging,
  - d. financiële positie der roedertijen.
- 2) De voorbereidingen, welke moeten worden getroffen nopens:
  - a. vervaanzamingsmogelijkheden in geallieerd verband, zoodat gedurende na den oorlog, door aankoop, zoodat als door aanbouw, rekening houdend met:
    1. type en kwaliteit der schepen,
    2. de prijzen,
    3. de levertijden,
  - b. andere vervangingsmogelijkheden; b.v. in Zweden,
  - c. tijdelijke uitbreiding der tonnage door charterovereenkomsten w.o. van Amerikaanse schepen,
  - d. uitvoering van de vijandelijke koopvaardijvloot.
- 3) Het beeld, hetwelk de koopvaardijvloot der voornaamste geallieerde scheepvaartsystemen te zien zullen geven, betreffende:
  - a. tonnage,
  - b. type en kwaliteit der schepen,
  - c. organisatie en financiële mogelijkheden,
  - d. bemanningsmogelijkheid,
  - e. concurrentie mogelijkheid.
- 4) A. De maatregelen, welke de eerste jaren na den oorlog dienen te worden genomen ter hervatting van de voor de Nederlandse volkshuishouding en economie belangrijke vaarten, onder meer door een hergroepering van de overblijvende en zoog. goed mogelijk aangevulde Nederlandse tonnage.

KANTTEKENINGEN BIJ ENKELE BELANGRIJKE regeerings-maatregelen

Hierbij zal moeten worden overwogen of en hoever deze maatregelen zullen moeten uitgaan van de Nederlandse Regeering, met gebruikmaking van deskundig advies van de Nederlandse Reederijgemeenschap, dan wel of de regering aan de Nederlandse Reederijgemeenschap zelve kan worden overgelaten; onder toezicht van de Nederlandse Regeering.

B. De houding, welke door de Nederlandse Regeering zal moeten worden aangenomen in verband met de vroegere internationale regelingen op scheepvaartgebied, bezien in het licht van de belangen der Nederlandse volkshuishouding en de gevaren, welke door de internationale ontwikkeling de Nederlandse koopvaardij kunnen bedreigen.

5) De taak, welke de Nederlandse koopvaardij bij de ravalliering van Europa zal kunnen vervullen.

- 6) A. De typen schepen, waarop de aanbouw in Nederland, direct na de bevrijding zal moeten worden gericht, onderverdeeld naar:
  - a. lijnschepen,
  - b. tramps,
  - c. tankers,
  - d. kortvaart schepen,
  - e. kustvaart schepen,
  - f. speciale schepen voor de interinsulaire verbindingen.
- B. De vraag of thans in groote lijnen standaardtypen zullen moeten worden ontworpen.
- 7) De vraagstukken op bemanningsgebied, welke op korten termijn om vooringezien zullen vragen; b.v. ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden en de arbeidsverhoudingen.
- 8) De invloed op de scheepvaart van de groote vlucht die de ontwikkeling van de luchtvaart en den vliegtuigbouw gedurende den oorlog heeft genomen.
- 9) De na den oorlog te volgen politiek inzake de assurantie van de Nederlandse koopvaardijvloot.

II. SCHEEPBOUW.

- 1) De situatie, direct na de bevrijding, in den Nederlandschen scheepbouw, w.o. den machinebouw en de voornaamste nevenindustrieën:
  - a. organisatorisch en financieel,
  - b. technisch (machines en grondstoffen),
  - c. op personeelsgebied.
- 2) De maatregelen, welke dienen te worden voorbereid of genomen teneinde de werven en fabrieken ten behoeve van de koopvaardij en de marine zoog. spoedig mogelijk weer op gang te brengen of in productie te houden, hierbij rekening houdend met de landen waar de benoedigde grondstoffen en machines tijdens en na den oorlog zullen moeten worden betrokken.
- 3) De ontwikkeling van de scheepbouwverhouding, zoodat organisatorisch als technisch, in de voornaamste geallieerde landen, zoodaande de factoren, waarmede

gezien deze ontwikkeling van den aanvang af rekening zal moeten worden gehouden.

4) Het oordeel, betreffende de constructie, over de in oorlogstijd gebouwde Engelse en Amerikaanse schepen.

5) De maatregelen, welke dienen te worden overwogen ten behoeve van de positie van den Nederlandschen scheepbouw en de Nederlandse reparatiebedrijven in de internationale concurrentie.

III. Na-oorlogische positie der Nederlandsche Koopvaardij en Scheepbouw-nijverheid

De Minister van HANDEL, NIJVERHEID EN SCHEEPVAART, overwegende de noodzakelijkheid voorbereidingen te treffen ten behoeve van de na-oorlogische positie der Nederlandsche koopvaardij en der nationale scheepbouw-nijverheid; BEPAALT:

ARTIKEL I.

Insteld wordt een Commissie, die tot taak heeft den Minister van HANDEL, NIJVERHEID EN SCHEEPVAART advies uit te brengen ten aanzien van de vraag, welke maatregelen moeten worden voorbereid of getroffen ten behoeve van de regeling en het herstel van de positie van de Nederlandschen koopvaardij en den Nederlandschen scheepbouw in uitgebreiden zin, zoodat het door den vijand bezette grondgebied in Europa of Azië zal zijn bevrijd.

Een nadere uitwerking dezer opdracht zal der Commissie bij afzonderlijk schrijven worden gegeven.

ARTIKEL II.

- Tot leden dezer Commissie worden benoemd:
1. L.C.M. van Eendenburg;
  2. N.N.
  3. J. M. de Basy;
  4. S. Hammerstein;
  5. J. F. van Hengel;
  6. D. Hudig;
  7. G. Kuur;
  8. R. Pronk;
  9. Ir. A. Smi;
  10. Mr. P. van den Toorn.
- Van de Commissie maken verder deel uit de navigande, door de te noemen Ministers aangezeten vertegenwoordigers, voor den Minister van HANDEL, NIJVERHEID EN SCHEEPVAART: Drs. A. B. Speelink;

voor den Minister van KOLONIEN: Dr. L. Speelman;

voor den Minister van MARINE: Kapitein ter Zee F. S. W. de Ronde;

voor den Minister van WATERSTAAT: Kapitein-Luitenant ter Zee A. S. de Bais K. M. R.

ARTIKEL III.

Het lid L.C.M. van Eendenburg wordt aangewezen als voorzitter.

Aan de Commissie wordt toegevoegd als ambtelijk secretaris H. E. Roufflar.

ARTIKEL IV.

Voor de juiste vervulling van haar taak kan de Commissie zich splitsen in secties en subcommissies, welke bepaalde onderdelen zullen behandelen. In de secties en subcommissies zullen ook niet-leden der Commissie kunnen worden opgenomen met dien verstande, dat als voorzitter eener sectie of subcommissie als regel een lid der Hoofcommissie optreedt.

De secties en subcommissies zijn bevoegd degenewicht zelfstandig advies uit te brengen over de door haar behandelde onderwerpen. Deze adviezen zullen in het belang van de noodzakelijke coördinatie door den voorzitter der Commissie moeten werden ingediend.

ARTIKEL V.

De Commissie zal ook ten aanzien van niet direct met haar opdracht verband houdende onderwerpen advies kunnen uitbrengen, wanneer haar daarom door de Regeering wordt verzocht of zij zulks zelf wenschelijk oordeelt.

ARTIKEL VI.

De leden der Commissie alsmede van haar secties en subcommissies komen, voor zover zij niet reeds onder een andere van het Rijk uitgaande regeling voor salaris- of verloopvergoeding vallen, in aanmerking voor vergoeding van reis- en verblijfkosten en voor vacatiegeld, volgens de bij Beschikking van den Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart d.d. 4 Mei 1943, No. 17811, vastgesteld schaal.

III. Wereldvoedselconferentie

De Nederlandse delegatie naar de Wereldvoedselconferentie in de Verenigde Staten van Noord-Amerika was als volgt samengesteld:

- Mr. M. P. L. Stoenbergh, voorzitter, Dr. G. H. C. Hart, plaatsvervangend voorzitter, Dr. F. Honig, Ir. L. Peters, Dr. A. H. Philips.
- Als secretaris was aan de delegatie toegevoegd Dr. H. Riemsma.

12 nummers van de Wervelwind

No. 1. April 1942

No. 2. Mei 1942

No. 3. Juni 1942

No. 4. Juli 1942

No. 5. Augustus 1942

No. 6. September 1942

No. 7. Oct.-Nov. 1942

No. 8. Dec. 1942-Jan. 1943

No. 9. Feb.-Maart 1943

No. 10. April 1943

No. 11. Mei 1943

No. 12. Juni-Juli 1943

Hebt U al deze nummers van De Wervelwind gezien? Ze zijn bedoeld voor alle Nederlanders. Het is onze bedoeling, dat iedere Nederlander de kans krijgt ze allemaal te lezen. En daar het niet magelijk is van ieder nummer miljoenen exemplaren te drukken, moet U er voor zorgen, dat de bestaande exemplaren van hand tot hand gaan. Geeft elk nummer dus door!

LEZEN EN DOORGEVEN

MINISTERIE VAN ONDERWIJS,
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN
(NETHERLANDS MINISTRY OF EDUCATION,
ARTS AND SCIENCES)

LONDEN, 10 Augustus 1923
ARLINGTON HOUSE,
ARLINGTON STREET,
S.W.1

NO:-

Excellentie

Waarlijk, moge ik u het
jongste nummer van "De Herenboom"
aankondigen. Aan de hand van de
afsluiting op de afdeling van het
overige kunt u gemakkelijk vast stellen
of u thans alle nummeren van
het tijdschrift heeft. Slechts de twee
"extra" nummeren en de "Moffen spreuk"
zijn nog niet afgeleverd.

Gaarne verzoeken ik u om u of
de wellicht nog nummeren ontbreken.
Met de meeste hoopzucht

Uwer Excellenties dienstwillige

A. B. Bokhorst